

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható!

XL. évtolyam

222 szám.

Főszerkesztő

Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi szeptember 29

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegvonalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegvonalon 8 lej, négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Az erdélyi magyar és a Saar-vidék

A francia—olasz közeledés s ezzel kapcsolatban többek között az osztrák függetlenség biztosításának, valamint a dunamenti viszonyok rendezésének a kérdése, továbbá a kisebbségi probléma, a keleti Locarno ügye és a Saar-vidék sorsa — ezek az európai politikának most ama fókuszai, gyújtópontjai, amelyek körül a genfi viták összpontosulnak. A népszövetségi közgyűlés napirendjén tegnap a Saar-kérdésre került a sor. — Ugyan ezután is inkább csak formailag, mert érdemben minden valószínűség szerint a novemberre tervezett rendkívüli ülészakán fogja letárgyalni a népszövetségi tanács, de még így is magára vonta ismét a közfigyelmet. Érthetően, mert a Saar-probléma vetekszik horderejében az osztrák kérdéssel, annak mintegy ellenlábasa s amellyel, hogy megoldódása módjának a kihatásaival nagy mértékben befolyásolni fogja az európai politikát, sokoldalú tanulságokat hozhat ki belőle. A kisebbségi kérdés felfogásának és kezelésének szempontjából meg kíváltképpen jelentős lehet a Saar-ügy megfontolása, mert máris példája kezd lenni annak, hogy még egy egységes nemzetiségű kisebbségi terület sem kíván okvetlenül visszacsatlakozni anyaországához, ha adott helyzetében jobban bánna vele, szabadabban élhet, jobban tiszteltben tartják szabadságjogait s biztosítják gazdasági és közmívelődési boldogulását.

A napokban Hitler a párisi Intransigant utján nyílt ajánlatot tett Franciaországnak arra, hogy közvetlen tárgyalások útján rendezzék a Saar-ügyet. Nyilván elkésett, Páris visszautasította az ajánlatot azzal, hogy a dolog most már a Népszövetségre, meg magára a Saar-vidék lakosságára tartozik. A franciák úgy látják, hogy a Harmadik Birodalom szénája most már ebben a tekintetben sem áll a legirigylésreméltóbban. Hitlerék már távolról sem olyan biztosak győzelmükben, mint még egy hónappal ezelőtt is voltak.

A legmegbízhatóbb angol lapok saarvidéki tudósítóinak a beszámolóit szerint a Hitler-Németország győzelmi esélyei a népszavazás ügyében az utóbbi időben meginkább legyengültek. A náci terrorja ugyanis — amint ezt mindenki előre látta, csak azok nem, akik üzték — éppen ellenkező hatást ért el. S amit a nemzetiszocialista pénz és propaganda a Saar-vidéken elérni tudott, elérte, többet, mint eddig, ezután sem tudhat felmutatni, S ez bizony nem több, mint az a tény, hogy a visszacsatlakozás híveinek és ellenségeinek az erőviszonya nagyjából egyenlő s az esélyek körülbelül egyformák. Ez annyira félreismérhetően valóság, hogy a Hitler-kormány Saar-előadója pontosan ebben az értelemben tett jelentést a valóságos helyzetről. Eszerint már a hivatalos náci körök is tisztában vannak azzal, hogy a vezetett a politikájuk a tiszta német lakosságú Saar-vidék hangulatának a kialakításában.

A Saarvidék falvaiban — amint egy angol újságíró, aki németekkel bejárta az egész vidéket, jelenti, — a Hitler-ellenes hangulat sokkal erősebb, mint eddig hitték s különösen a katolikusok körében. Jelképezi ezt egyébként az a némileg furcsa jelenség is hogy azon a szulbach-i hatalmas népgyűlésen, amelyet a saarvidékiek válaszul rendeztek Hitler Saar-beszédére, egy szocialista és kommunista mellett egy katolikus pap volt a főszónok. Ez az összefogás rendkívül mély benyomást tett a tömegre annak

75 milliós vagyon maradt Skodáék egyik kijárója után

Kreuger, a svéd gyufakirály is kivetette hálóját a Kudzsir-kiskapusi üzemre
Schneiderék visszautasítanak egy rendelést arra való hivatkozással, hogy kartellben vannak a Skoda-céggel

Bukarest, szeptember 28.

Az ülés megnyitása után Armand Calinescu tiltakozik az ellen, hogy a cenzura csak megcsonkítva engedi meg a gyorsírói jegyzetek közzétételét. Pop Valér is hasonló értelemben nyilatkozik. Sok kellemetlenség származhatik abból — mondja — ha a lapok nem közölhetik le a jegyzeteket teljes egészükben. Megjegyzi, hogy a cenzura a múlt hét elejétől kezdve csak azokat a részeket törli, ahol az ágyuk számáról van szó.

Calinescu: Cimeket toldanak be.
Dimitrescu elnök visszautasítja Calinescu állítását, hogy a bizottság kormánypárti tagjai a cenzura védelme alatt állanak.
Ezután folytatják Madgearu kihallgatását. A volt pénzügyminiszter kijelenti, hogy katonai kérdésekről sohasem tárgyalt Seletzkyvel.

Alexandrin: Előző vallomásaiban azt állította,

hogy 1929-ben ismerte meg Seletzkyt, abban az időben, amikor szó volt arról, hogy a Skoda-cég átveszi a kudzsir-kiskapusi üzemet.

Madgearu: A kereskedelmi minisztériumban keresett fel. Több emlékiratot hozott magával. Elmondja, hogy a szerződés megkötése előtt Skodáék ajánlatot tettek arra, hogy a kudzsir-kiskapusi üzemet fegyverjavításra, gépfegyver- és ágyugyártásra rendezik be. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre.

Junian: A Skoda-cégnek az volt a kívánsága, hogy az állam vegye át az üzemet és adja át nekik.

Madgearu: Több ajánlat volt. A Skoda-cég arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Vickers—Resica részvételéről nem lehet szó, mivel egy ilyen természetű üzem egységes vezetést igényel.

En kértem őket, hogy tárgyaljanak a Resica-val is, a hadügyminisztérium hangulata azonban Resica-ellenes volt egy előző rendelés miatt. A katonai szakértők úgy vélekedtek, hogy a Resica nem alkalmas ágyugyártásra.

Junian: Skodáék állítólag a vajdahunyadi üzemeket is meg akarták kaparintani.

Madgearu: Erre nem emlékszem. Vajdahunnyal egyébként is más terveink voltak.

Junian: És mért nem jött létre megállapodás Skodáék előbb említett ajánlatai ügyében?

Madgearu: Sürgősen szükségünk volt a hadianyagokra.

Alexandrin: A szerződés megkötése után egy 15 milliárdos beruházási terv kerül napirendre.

Madgearu: Nem én voltam a pénzügyminiszter. Nem tudok róla. A Jorga—Argetoianu-kormány idejében beszéltek erről a tervről.

A gyufakirály az ágyuk körül szimatol

Alexandrin: 1930. április 26-án, szóval egy hónappal rá, miután aláírták a szerződést, Seletzky a következőket táviratozza Fialának Prágába:

„Kérem, dolgozzák ki a Kudzsir—Kiskapusra vonatkozó ajánlatainkat. Sürgősen küldjék le hozzánk, az ügy nem szenvedhet halasztást. A Kreuger-csoport is érdeklődni kezd az ügy iránt. Az üzemet minden áron meg kell szereznünk.“

Madgearu: Fogalmam sincs róla, mit akar ez a távirat. Nem tudom elképzelni, hogy Kreugert érdekelte volna a kudzsir-kiskapusi üzem.

Calinescu: Hogy jön a gyufa az ágyhoz?

Madgearu: Tudomásom szerint Kreuger más természetű üzletekkel foglalkozott.

Junian: Például utépitással.

Madgearu: A kudzsir-kiskapusi üzem, melyet 1925-ben alapítanak, 1930-ban már nem működött. Az ágyugyártáshoz megkívánt belső átalakítások sok időt vettek volna igénybe. A helyzet azt kívánta, hogy külföldről szerezzük be szükségleteinket. Ezt különben Manu is eléggé megmagyarázta tanuvallomásában.

ellenére, hogy előző napi ehrenbreitsteini beszédében a Führer teljes megbízatást ígért ennek a saarvidéki kommunistáknak is, ha félretekint politikai kifogásaikat és németiségüket helyezve előtérbe, a visszacsatlakozás mellett szavaznak.

Hitlerék tehát már kijátszották ugyszólván minden kártyájukat s kilátásaik mégis igen sivarak. Súlyos csapást mért esélyeikre az az emlékirat is, amelyet Franciaország nemrégiben a Népszövetség elé terjesztett s amelyben kijelentette, hogy amennyiben a Saar-vidék a jelenlegi helyzet fenntartása mellett és a visszacsatlakozás ellen dönt, az önrendelkezési elv alapján lehetővé teszi számára a legszélesebb önkormányzatot, fenntartva számára azt a jogot is, hogy később, amikor a hitlerizmus Németországban megbukik és alkotmányos, demokratikus kormányzat váltja fel, második népszavazással újra állást foglalhasson a visszacsatlakozás ügyében. Ha

MIERT VOLT SAMSONOVICI TÁBORNOK STRAJESCUNÁL?

Samsonovici tábornok, volt hadügyminiszter, különböző szakkérdésekről nyújt felvilágosításokat. Tanuvallomása során szóba kerül az oláhnyut Paul Strajescu nyugalmazott ezredes szerepe is, akinek házában Samsonovici többször megfordult. (Strajescu közvetítési szolgálatokat teljesített Skodáék részére.)

„18 milliót a Banca Romaneascaban, a többit a ládájában tartotta...“

Strajescu ezredes testvéröccsének a kihallgatása következik.

Pop Valér: Mit tud ön Strajescu ezredes szerepéről?

Strajescu: Mivel megesküdtem, csak az igazat fogom mondani. Bátyám 1925-ig nagy szégyenségből élt, semmije sem volt. 1925-ben szállítást bonyolított le a hadügyminisztérium részére, melyből több millió lej haszna van. Azután Skodáék szolgálatába került.

1931-ben, amikor meghal, 75 millió lejt érő vagyon maradt utána.

Dimitriu elnök: Egyik tanu azt állította, hogy tábornok urnak kapcsolatai voltak Strajescu ezredessel. Milyen természetű kapcsolatok voltak ezek?

Samsonovici: Strajescut ezelőtt 40 évvel ismertem meg. Mindaketten romani illetőségűek vagyunk és sok ideig egy garnizonban szolgáltunk. Csak társadalmi kapcsolatok voltak közöttünk.

Pop Valér: Késpénzben?

Strajescu: 18 milliót helyezett el a Banca Romaneascaban, a többit odahaza tartotta. Két palotát is vásárolt.

Pop Valér: Milyen kapcsolatban állott a Skoda-céggel?

Strajescu: Nem tudom, hogy képviselője volt-e, csak annyit tudok, hogy együtt dolgozott Seletzkyvel.

Pop Valér: Mióta?

Strajescu: Halála előtt 2—3 évvel már együtt dolgoztak. Mesés vagyon maradt utána. Egyik

a német s kivált a saarvidéki szociáldemokrácia beveszi-e ezt a csalétket, az egyelőre igen problematikus.

A saarvidéki népszavazás ügye ennél fogva egyik legérzékenyebb ugrópontja az európai helyzetnek. Könnyen lehet, hogy a január 13-iki votum, amelyben félmillió saarvidéki német fogja kifejezni akaratát, eredményével döntően befolyásolni fogja azt a feszültséget, amely most a nemzetközi politikát jellemzi. Ezért szükséges állandóan figyelni ennek a problémának a fejlődését még akkor is, ha közelekvőbb kérdések hosszabb-rövidebb időre háttérbe szorítják is. Ha a Saarvidék, a német katolikusok nagyrészenek példáját követve nem mond a hitlerizmusnak, egyszerre könnyebbé válik az osztrák, a kisebbségi és a keleti-paktum-kérdés megoldása is.

A nagy összefüggés letagadhatatlan. A hitlerizmus kihat az erdélyi kisebbségi magyarság sorsára is.

Tessék kívánni és eltenni!

14.sz. SZELVÉNY a B. L. szeptemberi regény-ajándékára.

1—15-ig számmal ellátott 15 db szeptemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 szeptember havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalába (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10) **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában **mindenütt másfelől**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetése az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

palotája az Alea Blankon van, kinn a Sosszén, a másik a Str. Izvoron.

Pop Valér: Milyen szolgálatokat teljesített, hogy ilyen nagy vagyont tudott összegyűjteni?

Strajescu: Seletzky üzleteit a hadügyminisztériummal kivétel nélkül bányám bonyolította le.

Pop Valér: Mi úgy tudtuk, hogy Strajescu ezredes megbízása csak a szerződésből származó részletek könyvelési előkészítésére és kiutalásának szorgalmazására vonatkozott.

Strajescu: Bányám minden üzletben benne volt.

Szabad bejárása volt mindenütt. Éjjélkor is bemehetett volna a minisztériumba, ha addig nyitva tartják.

Alexandrin: Milyen miniszterekhez?

Strajescu: Azokhoz, akiknek szerepük volt a Skoda-ügyben. Például Cihoskyhoz, aki, noha jól ismerte Strajescu ezredest, úgy beszélt róla, mint az ismeretlen katonáról...

Pop Valér: Ön tehát eskü alatt azt vallja, hogy Strajescu ezredesnek nemcsak közvetítő szerepe volt, hanem működése más területekre is kiterjedt.

1 MILLIOT ERŐ PÁRISI GÉPKOCSI ÉS A „HUZATOS” PALOTA

Strajescu: Állítom, mert minden szavamát bizonyítani tudom. Ha nyaktilló alá állítanak, akkor is ezt vallanám.

Pop Valér: Mikor küldték nyugdíjba Strajescu ezredest?

Strajescu: Még főhadnagy korában, egy párbaj miatt, melyben Ghica herceg volt az ellenfele. Később politikai intervenciók következtében visszavették. Véglegesen 1922-ben nyugdíjazták.

Pop Valér: Volt más mestersége is?

Strajescu: Tagja volt a Királyi Automobil Klubnak.

Dimitriu: Bizonyára rendelkezett némi vagyonnal.

Strajescu: Semmije nem volt, ráadásul szegény lányt vett el feleségül — Anastasiu tábornok lányát —, aki ma nem állíthatja, hogy hozományából származik jelenlegi nagy vagyona. Neki hopp, nekünk pedig, az ezredes hozzátartozóinak, kopp. Nem gyűlölködsésként mondom ezt, de furcsának tartom, hogy valaki az ország pénzén 1 millió százezer lejes autót vásároljon Párisból.

Calinescu: Ön úgy gondolja, hogy Strajescu ezredesnek értékes felvilágosításokkal tudna szolgálni?

Strajescu: Kétségtelenül. Azonban hol van az a tolvaj, aki nyíltan bevallja, hogy lopott? Őnagysága állandóan panaszkodik, bár palotáj van a Sosszén, melyben azért nem lakik, mert, szerinte, huzatos. A Bratiano-köruton lakosztályt bérelt, 160 ezer lejért.

Pop Valér: Kik keresték fel gyakrabban Strajescu ezredest?

Strajescu: Seletzky állandó vendége volt. Samsonovici és Tanti Dimitrescu tábornokok is meglátogatták.

Millea: Felesége volt-e a minisztériumban?

Strajescu: Igen sokszor.

Millea: Mi célja volt ezeknek a minisztériumi látogatásoknak?

Strajescu: Üzletekről volt szó, nem barátságból mentek oda. A jutalék körül forgott minden.

*

Strajescu után Popovici Mihály volt pénzügyminisztert hallgatják ki, aki annakidején Párisban Schneiderrel tárgyalta. Megkérdezte Schneidert: hajlandó-e szállítani Románia részére, mire azt a választ kapta, hogy a cég nem tud egyelőre nyilatkozni, mivel kartellben van a Skoda-céggel és csak Skodáék beleegyezésével tudna igenlően választ adni.

ZAJOS INCIDENSSSEL KEZDŐDIK BOILA KIHALLGATÁSA

Sebestyen Rudolf dr., a kolozsvári Kereskedelmi Hitelintézet igazgatója, Boila Romulusz-nak a bankban elhelyezett 14 millió betétjére vonatkozólag ad felvilágosításokat.

A déli órákban kezdődik meg Boila Romulusz

egyetemi tanár kihallgatása, aki a következő bejelentést teszi:

— Elnök ur, mindenki tudja, hogy ez a vizsgálat arra szolgál, hogy különböző politikusokat keverjenek bele a Skoda-ügybe...

Dimitriu: Csak kérdéseimre tessék válaszolni.

Boila: Meggyőződés, hogy Maniu kompromittálására történik minden... Milyen kapcsolatban állhat az én üzleti tevékenységem a Skoda-üggyel?

Dimitriu: Tisztázni akarjuk a kérdést: hogyan volt lehetséges, hogy ön, akinek nem volt 3 ezer lej hitele, 30 millió lejt kaphatott kölcsön?

Egyébként tiltakozunk az ellen, hogy a bizottság működésére nézve észrevételeket tegyen.

Bentoiu: Tessék válaszolni kérdéseinkre. Ha ezt megtagadná, úgy a zesetről a rendőri közegek jelenlétében azonnal jegyzőkönyvet veszünk fel.

Tilica Joanid: Volna néhány kérdésem:

Boila: Csak azokra a kérdésekre válaszolok, melyek kapcsolatban állanak a Skoda-üggyel.

Tilica Joanid: Ha az ön rendelkezésére olyan széles hitelkereteket bocsátanak, mint amelyek-

2 hónapig körülbelül 2 X naponta

.....leiert egy tökéletes fogapolást végezhet. Mert Nivea fogpaszta—lág, könnyen habzó, egészen csodás ízű — ápolja fogait, egyuttal kiméli azokat és leheletét tisztává és üdévé teszi. Csak elsőrangú nyersanyagok...

Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov

Lei
22.

ről tudomásunk van és ez a fegyverrendelés idejében történik, úgy a pénz csak Skodáéktól származhatik...

Boila: Ez aljasság!

Elénk szóváltás keletkezik. Az elnök kénytelen felfüggeszteni az ülést. Pár perc múlva újból megnyitja.

Dimitriu: Kérem Boila urat, vonja vissza a bizottság működéséről tett kijelentéseit. Ellenkező esetben

kénytelen leszek hatósági személyek meg-

sértése címén eljárást indíttatni ön ellen.

Boila: Mindenki azt beszéli, hogy a Skoda-botrány elsősorban Maniu ellen irányul. A bizottság magatartását illetőleg lehet, hogy tévedek. Aljasság azonban azt állítani, hogy én pénzt kaptam Skodáéktól.

Dimitriu: Joanid képviselő ur saját véleményét juttatta kifejezésre, melyet a bizottság nem tehet magáévá.

Boila visszavonja sértő kifejezéseit, majd hosszasan beszámol üzleti tevékenységéről.

Ötszáz erdélyi hatósági orvost menesztlenek

Kolozsvár, szeptember 28.

Nagy feltűnést keltett, hogy több magasrangú erdélyi rendőrtisztviselőt, akit főleg a nemzet-parasztpárti kormány nevezett ki, vizsgára hívtak, de nem jelentek meg, mire felfüggesztették őket állásukból. Kolozsváron most olyan hírek terjedtek el, hogy rövideen hasonló intézkedéseket fogantatnának más belügyi és a munkügyi minisztériumhoz tartozó hivataloknál is.

Jól értesültek arról beszélnek, hogy a kormány 700 szabálytalanul kinevezett hivatalos minőségben működő orvost akar menesztetni, illetve részben kicserélni —

Ezek között állítólag

ötszáz erdélyi orvos van.

A körorvosok, megyei és városi orvosok körében nagy az idegesség. Már nevekről tudnak és állítólag az elkészült névsoron több közismert orvos szerepel. Általános a vélemény, hogy a kicserélésre szánt orvosok kinevezése, ha nem is volt talán szabályszerű, több orvos működésével kiérdemelte az elismerést és bizalmat.

Az erdélyi orvosok arra készülnek, hogy az országos orvosszövetség révén állandó jellegű kongresszust hívnak össze Bukarestbe, hogy szükség esetén azonnali közbelépéssenek az orvosok érdekében.

Öngyilkos lett egy pénzügyi aligazgató, mert rendelkezési állományba helyezték s a Semmitő- szék elutasította panaszát

Bukarest, szeptember 28

Megrázó öngyilkosság történt szerdán éjszaka Bukarestben. Bratšanu Miklós pénzügyminiszteriumi aligazgató, akit néhány hónappal ezelőtt rendelkezési állományba helyeztek.

General Dona-utcai lakásán revolverrel szívenlőtte magát.

Bratšanu működésével kapcsolatban annakidején különböző vádak merültek fel mire a pénzügyminiszter rendeletileg felfüggesztette őt állásától. Az aligazgató közigazgatási per útján keresett jogorvoslast s az ilfovi tábla helyet is adott panaszának és egyben elrendelte, hogy állásába helyezze vissza. A minisztérium fellebbezése folytán a Semmitőszék elé került az ügy, ahol megsemmisítették a

táblai döntést és Bratšanu elutasították panaszával.

Bratšanu az igazságügyi palotából azonnal lakására hajtatott. Bezárkózott dolgozószobájába és a késő éjszakai órákig bucsuleveleket írt. Az öngyilkosságot valószínűleg éjteltájban követhette el.

Hozzáértartozói, akik a városban voltak, éjszaka két órákor lettek rá holttestére. Azonnal értesítették a hatóságokat, a rendőrségi orvos azonban már csak a beállott halált konstatálhatta.

Bratšanu elvált felesége Brassóban él, Dinu nevű fiával. Egyik bucsulevét hozzájuk intézte a szerencsétlen aligazgató, akinek Bukarestben is kiterjedt előkelő rokonsága van.

Izgalmas és zajos jelenetek a temesvári kommunista-per tárgyalásán

Minden nap meg hozza a tárgyalási izgalmat

Temesvár, szeptember 28.

A temesvári kommunista per, dacára annak, hogy már vége felé halad és már csak a másodrendű vádlottakat hallgatják ki, még mindig meg hozza a maga napi izgalmait és leleplezéseit.

A csütörtöki tárgyalás Korek István mechanikus kihallgatásával kezdődött, aki beismeri, hogy Wurmbrandt nála lakott. Korek terhelő vallomást tesz Dudásra vonatkozólag, aki, szerinte, az ő lakásán, Karácsonyival és Wurmbrandtal többször találkozott. A találkozási részleteiről Korek közelebbit nem tud.

Ezután Löbl Boriska 19 éves egyetemi hallgatót hallgatják ki. Löbl Boriska elmondja, hogy Szécsi Ferenczel a kolozs-

vári strandon ismerkedett meg. Szécsi hazautazásakor arra kérte, hogy vigyen Temesvárra Kántor Jánosnak levelet. A levél átadása után felfőrával letartóztatták az egyetemi hallgatót és a detektívek egyenesen táskájába nyultak, ahová az Szécsi szemelátára tette a levelet.

Szécsi a levélben Kántortól hamis utlevelet kért. Löbl Boriska kijelenti, hogy erre Szécsinek nem volt szüksége, mert legális, saját nevére szóló utlevéllel bírt és azzal utazott Kolozsvárról Budapestre, ahol megkísérelte a beugratások folytatását. Löbl Boriska szerint Szécsi, habár Szécs álnéven és mint hírlapíró szerepelt Kolozsvárt, mégsem úgy viselkedett, mint aki illegálisban van, hanem mint olyan ember, aki a legbiztosabban érzi lábait

alatt a talajt, holott ő volna az egész per fővádlottja.

Ezután Kántor János munkás kihallgatására került sor. Kántor elvileg kommunista vallja magát, gyakorlatilag azonban nem vesz részt a mozgalomban és elveiért, ugymond, nem lehet felelősségre vonni. Kántor és Apostolescu elnök között a kommunizmus és kapitalizmus kérdéseiről negyedórás vita folyik le.

Kántor után Szloboda József ifj. úrnak hallgatják ki, aki bevallja, hogy Eberlin Máriától a textilgyári sztrájkka! kapcsolatban röpcédulát kapott, de azt továbbadta. Tagadja, hogy kommunista szervezeti tevékenységet fejtett volna ki és éppugy, mint a többi vádlott, kijelenti, hogy beismerő vallomást csak a szigorúan vállaltó módszereinek kényszere alatt tett.

A tárgyalás folyamán heves botrányra is sor kerül. Az ügyész egy Bürger dr. védőhöz intézett kérdésére, amelyben az egyik vádlott iránt érdeklődik, a következő választ kapja Bürgertől.

— Nem vagyok provokátor, nem tudok erre a kérdésre válaszolni!

Nitulescu védő felháborodva közbeintervall: — Wurmbrandtól kérdzzék meg.

Wurmbrandt dühödten válaszol: Ön épp en olyan jól tudja, hisz kommunista!

A védők felugranak és hangosan tiltakoznak. Éktelen zaj tör ki, mely csak percek múlva ül el. Az izgalmas jelenet eredménye az, hogy a hordágyon fekvő Eberlin Mária vádlottnő rosszul lesz és káviszik a tárgyalóteremből.

A tárgyalás tovább folyik.

— Asztma és szívbetege, mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatású természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja s a gyomor és belek működését kitünően szabályozza.

Sulyosan elítélte a kolozsvári törvényszék a szamosfalvai legényeket

Kolozsvár, szeptember 28

A kolozsvári törvényszék szerdán este hirdetett ítéletet a szamosfalvai gyilkos legények ügyében.

Még az idén tavasszal történt, hogy egy szamosfalvai táncmulatságon Fülöp Sándor kolozskaraji, Boros András és Vince András szamosfalvai legények tánc közben, kihívó magatartásukkal veszekedést provokáltak. A veszekedés csakhamar verekezésé fajult, amibe a falusiak is beleavatkoztak. A felizgatott csoport a teremből az utcára sodródott, ahol a három verekedő legény botokkal, vasdarabokkal úgy elagyabugyalta Lőrinc Márton szamosfalvai legényt, hogy az sérüléseibe rövid idő múlva belehalt.

A törvényszék halálos testisértés büntetést Fülöp Sándor 4 évi, Boros Andrást és Vince Andrást fejenként 1 évi és 3 havi börtönbüntetésre ítélte.

Hol kap szombat és vasárnap flekkent és vargabélest? - Hajnalba bab- vagy korhely-levest? Hol jó a hangulat? - Hol jó a zene? - Hol jó a kiszolgálás? - Hol emberségek az árak?

A „MODERNBEN”

BRASSÓ, VASUT-UTCA 67.

ÁLLANDÓAN REGGELIG NYITVA!

Visszahívják a bukaresti lengyel követet?

Bukarest, szeptember 28.

A fővárosi lapok azt írják, hogy Arciszewsky bukaresti lengyel követet a román újságírókkal támadt emlékeztetéses konferencián következtében rövid időn belül visszahívják.

Arciszewskyt ma délelőtt hosszú kihallgatáson fogadta Tatarescu miniszterelnök.

Egy valóságos „jogvita“

Nagyvárad, szeptember 28.

Emlékeztetés, hogy a nagyváradi jogakadémiát a kolozsvári egyetem jogi fakultásához csatolták, amit a kolozsvári jogi fakultás tanárikara közigazgatási kezesettel támadott meg.

A herce-hurcát most a joghallgatók keserülnek meg, amennyiben a kolozsvári professzorok mindaddig nem hajlandók a beiratásokat végrehajtani, amíg közigazgatási keresetük döntés alá nem kerül. A vizsgáztatások a nagyváradi jogakadémián rendszeresen folynak, beiratkozni azonban itt sem lehet. A joghallgatók körében a legnagyobb tanácstalanság uralkodik.

Maniu elutazott — Slavescu megérkezett

Bukarest, szeptember 28.

Maniu Gyula csütörtökön délelőtt 1 óra körül elutazott a fővárosból.

Délután 3 órakor érkezett Bukarestbe Slavescu pénzügyminiszter. Az újságíróknak kijelentette, hogy külföldi utjáról egyelőre nem nyilatkozhatik. Majd mosolyogva hozzátette:

— Hangulatomból vonjanak le olyan következtetést, amilyent akarnak.

A pénzügyminiszter az este folyamán hosszasan tanácskozott a miniszterelnökkel.

A parasztpártiak győztek a krassó-szörényi tanácsválasztáson

Temesvár, szeptember 28.

A krassó-szörényi megyei tanácsválasztások meglepő eredménnyel zárultak: a győztes nem a kormány pártja lett, hanem a parasztpárt. A szerdai nap folyamán különben feltűnően kevés választó vett részt a megyei tanácsválasztáson. 60.000 választó közül mindössze 22 ezer jelentkezett a választásra, tehát a választók egyharmada. Szerepet játszik ebben azonban az is, hogy Resica 2000 választója nem kapta meg idejében választási igazolványát. Amennyiben a resicaiak megkapják igazolványaikat, csak a parasztpártot erősítették volna, mert az iparváros javarészt a parasztpárt szavazott volna. A szociáldemokraták ugyanis a parasztpártiakkal paktumot kötöttek. A részletes eredmények a következők: liberálisok 9571, parasztpárt 9432, amiben a szociáldemokrata szavazatok is benne vannak. Goga 2200 és Cuza pártja 581. Néhány község eredménye még hiányzik, ez azonban már nem változtat a végeredményen.

A BUKARESTI TŐZSDE-ZÁRLAT

ÉRTÉKPIAC

Adóbon: 39 egyenyed, stabilizációs kölcsön, amerikai trans: 42 egyenyed—42 egyenyed, romániai trans: 43 és fél, kisajátítási kötvény: 42 és háromnegyed, —41 hétnyelcad, Banca Națională: 3125—5110, Banca Românească régi 332—334, új 320, Banca Credit 255—265, Credit Minier 285—279, Mica: 1245—1248, Resica: 426—428.

A Nemzeti Bank új font és dollár árfolyama: angol font 500.5—490.5, dollár 108.60—98.60.

GABONAPIAC

Felvittek: 11 vagon zabot, 57 vagon tengerit, 3 vagon burgonyát,

Zab: 300—315, tengeri régi 23250—24000 ab uszály, új 22500, nyári burgonya: 100—110 ab Bukarest.

Új bonyodalmak Genfben

Az osztrák függetlenség biztosításának ügye elakadt, a keleti paktumtervet Lengyelország is visszautasította

A Saarvidék ne csatlakozzék vissza, amíg Németország fel nem szabadul a Hitler-uralom alól — ajánlja Heinrich Mann

Genf, szeptember 28.

A népszövetségi magánjellegű megbeszélések középpontjába most inkább a Saar-kérdés került. Aloisi báró olasz főmegbízott, aki egyben a Saar-bizottság elnöke, tanácskozást folytatott Weizsäcker berni német követtel Németországnak a népszavazás költségeihez való hozzájárulását, a saarvidéki rendőrség megerősítését és a francia kezelésben levő bányák megváltásának a kérdéséről.

A svájci kormánynak az a bejelentése, amely szerint nem hajlandó a saarvidéki rendőrség megerősítésében közreműködni, népszövetségi körökben rossz vért szült. Ebben az állásfoglalásban is németbarátságot és Népszövetségellenességet látnak. Ezzel szemben Olasz

ország és Belgium készen nyilatkozott arra, hogy a népszavazás idejére bizonyos számú rendőrt küldjön a Saarvidékre.

Ujabb nehézségek az osztrák kérdésben

Az osztrák függetlenség biztosításának ügyében még mindig teljes a bizonytalanság. Azt a jelentést, amely szerint Francia- és Olaszország között létrejött a megegyezés, általában elismerték tartják. Vannak, akik azt hiszik, hogy ezt a kérdést a jelenlegi ülésszak folyamán már nem tudják rendezni, hanem csak Barthou római útja alkalmával jut véglegesen dűlőre, mások viszont úgy vélik, hogy az újabb olasz-francia tárgyalások egy-két napon belül határozott eredményt ígérnek.

Van olyan értesülés is, amely szerint Barthou és Aloisi új formulát találtak, amely tulajdonképpen csak egy mondattal hosszabb, mint a három nagyhatalom február 17-ikéről kelt nyilatkozata Ausztria függetlenségének a biztosítása tekintetében. E mondat szerint abban az esetben, ha Ausztria függetlenségét bármi is veszélyeztetné, a nyilatkozatot aláíró államok közös értekezletre gyűlnek össze és közösen állapítanak meg a teendő rendszabályokat.

Ez a megoldás sem tekinthető véglegesnek, sőt Anglia állítólag megtagadta a pótmondathoz való hozzájárulását. Mindezenre ez a formula is Mussolini sikerét jelentené, mert kikapcsolja a Népszövetséget, amelynek közreműködésével Franciaország és a kisantant az ügy rendezését szeretné.

Lengyelország kereken visszautasította a Barthou-léle keleti paktumtervet

A keleti kölcsönös tárgyalási egyezmény ügye sem áll jobban, mint az osztrák probléma. Beck ezredes, Lengyelország külügyminisztere, átnyújtotta Barthou-nak kormánya választát a keleti Locarno-paktumhoz való csatlakozást illető meghívásra. A lengyel kormány kifejezetten visszautasítja a paktumot a Franciaország és Anglia által ajánlott formájában és a többoldalú szerződések helyett a kétoldalú szerződések rendszerével foglalt állást, hivatkozva arra, hogy ilyen szerződéseket kötött a Szovjetszövetséggel és Németországgal.

Barthou igen hűvösen fogadta Beck választát s kijelentette, hogy a lengyel jegyzéket előterjeszti a francia minisztertanácsnak, amely együttesen tárgyalja le a keleti paktumtervre adott válaszokat s ennek alapján határozza el, milyen magatartást tanúsítson az egyes visszautasító államokkal szemben.

A lengyel válasszal a francia—lengyel viszony még inkább elmegecsedett. Bár a válasz nyitva hagyta a lehetőséget a további tárgyalásoknak, Barthou ebbe nem ment bele, hanem azt felelte, hogy majd Párisban döntenek a továbbiakról.

Litvinov levele a leszerelésről

A csütörtöki népszövetségi közgyűlésen 47 szavazattal felvették Afganisztánt a tagok sorába, amelyben a szovjet-kormány külügyi népbiztosa határozati javaslatot terjesztett arra nézve, szólítsák fel Hendersont a leszerelési konferencia munkálatainak állásáról, a jelentés alapján pedig a közgyűlés nyilatkozzék a további eljárásról. Az elnök nem tette fel szavazásra a Litvinov-indítványt, hanem azt javasolta, hogy azt csak vegyék tudomásul.

Litvinov, aki meggyőződött, hogy javaslata nem talált kedvező fogadtatásra, megmagyarázta azt.

Hangoztatja, hogy nem akarja a leszerelési konferenciát sem elodázní, sem megszüntetni, sőt fenntartja magának a jogot, hogy indítványt tegyen állandó leszerelési terv létesítésére, sőt állandó békeértekezlet felállítására is.

Ezután a közgyűlés a javaslatot tudomásul vette, tehát nem szólítja fel Hendersont a jelentéstételre.

Az ülés további folyamán bevonult az afgán delegáció, majd a közgyűlés tudomásul vette a bizottságoknak a ki-

sebségi vitáról, a hadakozó két dél-amerikai állam fegyverszállításának eltiltásáról és a külföldi inségesek felségítéséről szóló jeentéseit.

A kisebbségi kérdésben előterjesztett jelentés a magyar indítvánnyal kapcsolatban megemlíti, hogy az érvényben levő eljárási szabályoknak megfelelőleg Magyarországnak a népszövetségi tanáchoz kell fordulnia.

A tanács is ülést tartott, amelyen az Anglia és Franciaország közötti háborús kártérítési vizsályt vették tárgyalás alá, rögtön el is halasztották.

Heinrich Mann a Saarvidék lakosságához

Heinrich Mann, a Prágában élő emigrált német regényíró, a Prager Tageblattban felhívást közöl a Saar-vidék lakosságához és kéri, hogy a jelenlegi helyzet fenntartása, azaz a visszacsatolás ellen szavazzon.

Egyelőre célszerűbb a mai helyzet fenntartása, s a Saar vidék később majd visszatérhet az anyaországhoz, ha Németország felszabadul a Hitleruralom alól. A felhívást még számos külföldre küszött német író aláírta.

Gázpróba repülőgépnélkül, de komoly rosszulléttel Marosvásárhelyen

Marosvásárhely, szeptember 28.

A marosvásárhelyi próbagázttámadás is lezajlott. A lakosság feltűnő fegyelmességgel viselkedett. Délután hat órakor már a riadó előtt kiürültek az utcák.

A kellő hatást nem tudták elérni, mert csak petárdák robbantak mint repülőgépről levetett bombák. Repülőgép azonban nem jelent meg a láthatáron.

Két gépnek a „kiszállása” ugyanis 25 ezer lejbe került volna és az összeg nem állott a városi tanács rendelkezésére.

Huszonnyolc cserkész játszott a hullák és sebesültek szerepét. A római katolikus gimnázium csapatának egyik cserkészevel majdnem komoly baleset történt. Rosszul szuperáló gázmaszkot kapott és elájult. Csak percek múlva vették észre. Kórházba szállították a mentők, ahol csak mesterséges légzéssel tudták magához téríteni. Ha nem veszik idejében észre, meg is fulladhatott volna. Egyébként a legteljesebb rendben zajlott le a gázpróba.

Kolozsvári érettségi

Jelentkezett: 103, átment 24

Kolozsvár, szeptember 28.

A kolozsvári érettségi eredményeket csütörtökön hozták nyilvánosságra. A bukási arány itt is éppen olyan elszomorítóan kegyetlen, mint Erdély többi városaiban. A kisebbségi jelentkezőknek 79 százalékát buktatták el!

Érettségi vizsgára jelentkeztek összesen százharman, átment huszonnégy. A bukási arány 76.7 százalék. A jelentkezők között 76 kisebbségi érettségiző volt. Mindössze tizenhaton mentek át.

A részleteredmények között néhány egészen elképesztő akad. Nagyenyedi Bethlen Kollégium: 9 jelentkezőből 4 ment át. A zilahi Wesselényi kollégium: tizenkettőből egy sem. Kolozsvári református kollégium: 12-ből 2, katolikus gimnázium: 21-ből 2, unitárius kollégium: 10-ből 2. Kolozsvári református leánygimnázium: nyolcból három, Mariánium: négyből három. Tordai leánygimnázium: négyből kettő, tordai fiú gimnázium 23-ból 6.

A nemzet halottjaként temették el Mavrodi alminisztert

Bukarest, szeptember 28.

A kormány határozata értelmében a nemzet halottjaként temették el Mavrodi alminisztert. A gyászszertartás csütörtökön délután fél háromkor kezdődött. Beszédet mondtak: Tatarescu a kormány, Tony Iliescu a szenátus, Donescu főpolgármester a főváros, Jon Marin Sadoveanu a színházak vezérigazgatósága, Minulescu a Román Írók Egyesülete, Ciuceanu a fővárosi sajtószindikátus és Clotel az erdélyi román újságírók nevében.

Gyanus a volt tartományi pénzügyigazgató 30 milliós vagyonának eredete

Kolozsvár, szeptember 28.

Muresan volt tartományi pénzügyi igazgató ellen vagyonellenőrző eljárás indul. Muresan körülbelül harmincmillió vagyonnal rendelkezik, újabban a temesvári pénzügyigazgatósághoz osztották be felügyelői minőségben.

Tatarescu vendégségbe megy Dinu Bratianuhoz

Bukarest, szeptember 28.

Péntek délelőttre minisztertanácsot hívtak össze.

Tatarescu miniszterelnök a jövő hét első napjaiban Dragasani-ba utazik, Bratianu Dinu meghívására, ahol két napig a pártvezér vendége lesz. Tatarescu és Bratianu tanácskozásától kormánykörökben jelentős eredményeket várnak. Illetékes helyen úgy tudják, hogy ez alkalommal végleges megállapodás jön létre a kabinet újjáalakításának módozatairól a két vezető pártember között.

Tomcsa Sándor: Ahogy mi őket ismerjük...

Két osztrák

(Kopár szirtfok az Óceán legelágytatottabb vidékén. Sehol egy fűszál, sehol egy vitola vagy füst a láthatáron, még csak egy rongyos puccskísérlet sincs a környéken.)

Az egyik osztrákot ezelőtt néhány órával dobta ki a tenger e szirtre s most a szirt idegenforgalmának fellendítésén dolgozik.

A másik hajótörött osztrák uszva közeledik.

Egyik osztrák (az érkező elé vonul): Légy üdvözlöve Idegen! E kies és árnyas üdülőhelyt vedd birtokodba, mely enyhét ad neked. Propaganda-minisztériumunk honorálni óhajtja törekvésedet, az enyhét és az árnyékt ez alkalommal nem számít fel semmit.

Másik osztrák (miután kiköpte a tengervíz): Nézze fiam, maga nekem ne beszéljen. Magának ott kellett volna kezdenie, hogy eme üdülőhely megközelítése gyors és kényelmes. Mármost, ha eme hallatlan marhaságra az idegen, nem őrül le kegyedet, akkor önnek nyert ügye van és akkor jöhet e darab és fölöttébb vacak szikla kitűnő autótújaival, kiránduló helyeivel, jöhet a tavakkal és Jeritzával. Különben Mayer vagyok Bécsből.

Egyik: Ilyen pech! (Szomorúan) Na, Szervusz Herr Mayer!

Másik: Szervusz kérlek.

Egyik: Pardon, ez csak egy olyan szólásmondás. Ez a „na szervusz Herr Mayer“ azt jelenti, hogy megevett a fene mindent. Itt most várhatjuk a kiránduló vonatokat. A jó kis valutát. Ave Caesar, morituri non valutam! (Nagyon el van keseredve).

Másik: Nézze kérem, én elárulhatom magának, hogy ma már az idegenforgalom sem üzlet.

Egyik (felháborodva): De csak nem gondolja, hogy komoly munkával...?

Másik: Fenét gondolom kérem. Én csak azt gondolom kérem, hogy ezen a koszos sziklán, mely akkora, hogy ha egyikünknek a foga megdagadna, a másik kénytelen lenne félfejjével a tengeren ülni, mondom, ezen a kavicsos nem ajánlom az idegenforgalom bevezetését. Jó: mondjuk, hogy Reinhard most éppen munkanélküli és alig kerülne az ünnepi játékok megrendezése valamibe. Ki lehetne vinni, hogy Alpár Gitta itt keresztkedjék ki. Hogy Jeritza Mária itt ünnepelje meg harmincadik születésnapjának negyedszázados jubileumát.

Egyik: Nem üzlet, nem üzlet! Talán csak nem azt akarja mondani, hogy esetleg a forradalom...?

Másik: Mindenesetre, ma még csak a politika az, amivel lehet keresni.

Egyik: Ugyan kérem! Amilyen pechünk van, belémennék egy forradalmi kísérletbe és — sikerülne. És mit érünk vele? Ott lennénk ahol a mádi... pardon, kegyed nem német emigráns?

Másik: Nem kérem, de mádi illetőségű sem vagyok, egész nyugodtan...

Egyik: Szóval kérem, én a forradalmat nem ajánlom.

Másik: Nem is forradalomra gondolok.

Egyik: Se idegenforgalom, se forradalom, mire jó másra egy osztrák?

Másik: Hát én megmondom kérem. Mondja: körülbelül hol fekszik ez a szirt?

Egyik: Ez kérem Amerika és Ausztrália között.

Másik: Remek!

Egyik: Nem értem, mi lehet remek abban, hogy egy ilyen Amerika és Ausztrália közti vacak kövön eszi meg kegyedet a fene?!

Másik: Ez fiam, a magasabb politika.

Egyik: ?

Másik: Csatlakozni fogunk fiam! Anschlusst csinálunk!!

Egyik: Hej, nehéz dolog az.

Másik: Bizza csak rám. Nehézség?! Nézze kérem, én negyedik éve élek az ügyvédségtől. Nehézség? Egy Anschluss? Ugyan kérem. Különben is: Ki akar csatlakozni?

Egyik: Hát nem azt tetszett...?

Másik: Hiszen, hogyne: ott van azonban a politika eltemetve, hogy csak úgy teszünk mintha Anschlusst akarnánk.

Egyik: És?

Másik: És, és! Kegyednek annyi érdekes a politikához, mint egy békebeli osztrák diplomatának. És, és! Mit és? Ha Amerikához akarunk csatlakozni, akkor Ausztrália ad, ha Ausztráliával helyezük ki látásba az Anschlusst, akkor Amerika ad. Maga csak éppen vigyázzon, nehogy véletlenül mégis csatlakozni találjon. Tehát kezdetjük? Aztán fele-fele.

Egyik: Pardon, nekem mi lesz a feladatom?

Másik: Egyszerű: Ha én akarom az Anschlusst, akkor maga nem akarja, ha pedig maga akar csatlakozni, akkor én ellenzem azt. Aztán majd megosztunk.

Egyik: Hiszen ez gyerekjáték.

Másik: Természetesen; így hívják: politikai egyensúlyosdi.

Egyik: Hát akkor kezdjük.

Másik: Rendben van. (Egy arra haladó amerikai hajóhoz): Pardon Mister, mikor kaphatnék csatlakozást Ausztrália felé?

Amerikai hajó (rendkívül előékenyen): Hét perc múlva megy egy gyorsjáratu.

Másik (Kissé csalódottan): Köszönöm. (Hét perc múlva tényleg jön egy ausztráliai hajó). Pardon, kérem, mikor kaphatnék csatlakozást Amerika felé?

Ausztráliai hajó: Hiszen ezelőtt hét perccel ment el a luxusjárat.

Másik: Kérem én ismételtelen kijelentem, csatlakozást szeretnék kapni Amerika felé. Csat-la-koz-ni akarok. (Az ausztráliai hajó egyre távolodik). Csatlakozni!! Anschlusst!!

Csatlakozni!!! Ugyint: csók, atmoszféra, torony, levegő... Rémes kérem, elment.

Egyik: (bután néz az Anschluss után): El. Érthetetlen.

Másik: Hiába leromlottak Amerika kereseti viszonyai. Európa mégis csak Európa. Ottegy ország él abból, amiből itt két szegény osztráknak még száraz tengervízre sem jut.

Tutuianu riadója

Hetilap indult meg Sepsiszentgyörgyön az „elszékelyesített” románok visszahódítására

Sepsiszentgyörgy, szeptember 28.

Hetek óta valóságos „divat lett” a székelyek román eredete. Amióta az Astra házi tudósa kétesértékű vérvizsgálatok alapján megállapította, hogy a székelyek vérképlete azonos a románokéval egymást érik a hazafias felbuzdulások ennek a nép tömegnek a románságba való beolvasztására. A románizáló törekvéseknek egyik jelenségével Sepsiszentgyörgyön találkoztunk, ahol néhány nappal ezelőtt Joan N. Tutuianu gazdasági tanácsos szerkesztésében egy új románnyelvű hetilap jelent meg „Neamul Nostru” cím alatt. A lap szerkesztőgárdája a fentebb már említett Tutuianu uron kívül Bidu Valeriu vármegyei prefektus, Nistor Aurel görög keleti lelkész, Micu Alexandru gazdasági mérnök, bizonyos Fundea D. és Marinescu Ilie urakból, a híres Wass-fivérekből, valamint kolozsvári egyetemi tanárokból alakul ki.

Tutuianu ur bevezető soraiban felhívást intéz az ország összes polgáraihoz, akiket tömörülésre szólít, hogy ezáltal egységesen lehessen a már csaknem teljesen elszékelyesített románokat a románság kebelébe visszaedzgetni. Ennek a célnak

elérése érdekében indítja meg lapját és ebben a lapban nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül szóhoz jut mindenki, aki ezen cél megvalósításának a szolgálatába akar szegődni.

A nemzetiségi különbségnek a kihangsúlyozása, hogy mennyire jó ötlet volt ezt mindjárt a következő oldalon tapasztaljuk, ahol Wass Albert és Béla elemi iskolai igazgatók valóságos dicsőimuszokat zengenek erről a törekvéstről és leszögezik, hogy egy ilyen mozgalomnak a beindítása valóban időszerű.

Már sokkal türelmetlenebb hangokat pengtet vezércikkében Bidu Valeriu vármegyei prefektus, aki megállapítja, hogy 16 év alatt egyetlen kormány sem tett semmit ennek a másfélmillió román eredetű székely tömegnek a visszahódítására érdekében. A továbbiakban azt fejtegeti, hogy a székelyek román eredete leginkább megállapítható abból a tényből, hogy a háború előtt a székelyek nem is tartották magukat magyaroknak s csak a háború után fellépő irredenta propaganda következtében váltak magyarokká. Szükségnek tartja, hogy a Székelyföld

dön minél több román iskola és templom létesíttessék, hogy ezáltal a visszahódítás minél tágabb keretek között dolgozhasson.

Ugyanebben a hangnemben ír Nistor Aurel lelkész is, aki a háromszéki állapotokkal foglalkozva azt a meglepő megállapítást közli, hogy az egykor tiszta román Háromszék vármegyében ma mindössze 25—30 ezer román él. A megye 106 községe közül 78 községben a románság teljesen elvesztette nemzeti nyelvét, szokásait és viseletét.

Az érdekes hetilap megjelent cikkei közül azonban kétségkívül a legfigyelemreméltóbb az, amelyben egy ismeretlen szerző Sport és sovinizmus cím alatt a kolozsvári magyarok barbár vandalizmusáról számol be, akik nem átalják a futballmérkőzéseken magyarul beszélni csapatukat, aminek következtében a magyar játékosok annyira megvadulnak, hogy eltörlik a román ellenfél játékosainak lábát.

A fentiekben nagyjában ismertettük az új hetilap szellemét és az eddig megjelent cikkeket.

Ha tőlük függ, vége a székelységnek. nölög.

Megbilincselve vitték a marosvásárhelyi rendőrségre az Erdély szerle ismeri szélhámos álmérnököt

Marosvásárhely, szeptember 28

Izgalmas jelenetek között tartóztatott le egy szélhámos mérnököt a marosvásárhelyi rendőrség egyik detektívje.

A nagyváradi, kolozsvári és tordai rendőrségen több feljelentést tettek, hogy egy magát Moldován Traian mérnöknek nevező egyén a szélhámosságok egész sorozatát követte el.

Terveket mutatott be, ezek alapján háztérvek készítését vállalta. Előlegeket vett fel, de a munkát sohasem szálította le. Néhány hónapi működése után mindenünnen nyomtalanul eltűnt.

Az érdekeltek utánaérdeklődtek és akkor derült ki, hogy Moldovának

nincs építész-mérnöki végzettsége. Mások tervrajzaival szerezte meg a bizalmat és a megrendelést.

A nagyváradi rendőrség végül is köröző táviratot bocsátott ki ellene. A szemleleírás alapján ismerte fel egy detektív a kitűnő megjelenésű, jólöltözött fiatalembert. Moldován ekkor is fölényesen viselkedett, kikérte magának a gyanúsítást és megfenyegette a detektívet és felszólította, hogy kövesse, hogy befolyásos ismerőseivel ellátatja a baját. Nagy tömeg kísérte a megbilincselte kezű fiatalembert a rendőrségre, mert Moldován közismert alakja volt a marosvásárhelyi körzónak. A legjobb társaságokba igyekezett bejutni és a rendőrségi fogdában kötött ki.

Egy kis vidéki politikai csendélet

Miért is tüztek ki árverést Nagyszalonta minden vagyonára?

Es egy másik kérdés: miért kell Nagyszalonta polgárságának szenvedni, azért, mert ádáz tusa dul a város volt és jelenlegi polgármestere között

Nagyszalonta, szeptember 28

Jelentettük, hogy a Postatakarékpénztár kérésére az ilfovi törvényszék árverést tüzetett ki Nagyszalonta városházára, összes középületre és ezerholdas mintagazdaságára. A Postatakarék „goromba” fellépését azzal érdemelte ki Nagyszalonta városa, hogy elmulasztotta rendezni hétfelmillió lejes adósságának az ügyét, helyesebben nem fizette be az esedékes törlesztési részletet.

A nagy feltűnést keltő ügyben, amely Nagyszalontán olyan őszinte elkeseredést szült, Coșoiu Moise dr. városi főügyész szükségesnek látta a sajtó tájékoztatását, annál is inkább, mert az ő felfogása és magyarázata szerint a

Postatakarékpénztár árverési kérése mögött politikai természetű hajszá húzódik meg.

— Hihetetlennek tartom, — mondja a főügyész, — hogy ennek az árverésnek a kitűzésénél ne rosszakaratu félreértés nyilvánult volna meg. A Postatakarék igazgatósága augusztus hó 3-án levelet küldött a városhoz. Levelemben feltételeket szabott meg azzal, hogy a feltételek elfogadása esetén beszüntet minden peres eljárást. A városi tanács elfogadta az ajánlott feltételeket s vállalta, hogy az eddigi hetenkénti 20 ezer lejes részlet helyett 40 ezer lejes részleteket fizet július elsejéig visszamenőleg.

— A városi tanács 570—1934. szám alatt

hozta meg ezt a határozatot, közölte ezt a Postatakarék igazgatóságával is s aztán eleget is tett pontosan a vállalt kötelezettségnek. Mi történt tehát, hogy szeptember 17-én mégis kitűzték az árverést? Nekem, mint városi főügyésznek, a kezeim között van a bank levele s ennek alapján kérni is fogom az árverés felelősségét.

Nagyszalontán nem is találhatják, hogy mire céloz a főügyész a „rosszakaratu félreértés” kifejezésével. A nemzeti-parasztpárt bihar-megyei tagozatának egyik vezető egyénisége a Postatakarék igazgatóságánál igen befolyásos tényező. Ez az ur Suciu Aurél volt nagyszalontai polgármesternek, a liberális Kovács Béla jelenlegi polgármester nagy ellenfelének igazán megtehetette azt a szíveséget, hogy meggyűjtse egy kicsit a jelenlegi kinevezett tanács baját! Ez természetesen csak találgatás, a felháborodott polgárság magyarázat-keresése. Viszont igazán megmagyaráz mindent. Csak éppen egyet nem: miért kell Nagyszalonta polgárságának izzadni, szenvedni, haragudni és szegyenekzni azért, mert a város volt polgármestere és jelenlegi időközi bizottsági elnöke között ádáz vetélkedés du??

NUR-BLOND
a szőke nők speciális shampoonja
megsötétetett szőke hajnak vissza-szerzi eredeti aranyfényt. Mindenütt kapható.

A társadalom elitjének elrettentő nemi erkölcssei Franciaország közvéleménye előtt

MIKES IMRE
PÁRISI RIPIORTJA

Páris, szeptember 28.

Abban a botrányosorozatban, amely már hónapok óta rázza a francia közvéleményt, kiült a legfertelmesebb mocsárvirág: a Prince tanácsos meggyilkolásának ügyét tárgyaló parlamenti bizottság úgy határozott, hogy nyilvánosságra hozza Guillaume rendőrkormányzó jelentését. Ez a jelentés, amely rendőri mesterlövés, már hónapok óta izgatja a közvéleményt: az emberek tudták, hogy a komisszár gyilkossági ügyet „felgölyöltette”, vagyis kitalált s egybefoglalt minden kinyomozható részletet. Tudták azt is, hogy a jelentés andkivüli adatokat tartalmaz, amelyek ugyanakkor szomorú világot vetnek bizonyos rétegek köré.

Most azután nyilvánosságra került a rapport, amely megdöbbentően látszó logikával igyekszik bizonyítani, amit ugyanis tudott mindenki, hogy Prince tanácsost előkelő személyiségek tették el láb alól, félén, hogy a tanácsos, aki tudott a Stavisky-ügy kulisszatitkairól, ellemelenné válhat. Ebben a részben a jelentés csak annyiban érdekel figyelmet, hogy érdekesebb, mint a legutolsó ponya: aki kézbeveszi s elolvassa, az rögtön utána vérmérséklete szerint azonnal elszegődhet az alvilág nagyjának, vagy ideggyógyosokhoz fordulhat kezelésre.

Guillaume rapportja ott válik történelmi becsü, a társadalmat s a korszakot egyaránt jellemző dokumentummá, ahol belenyúl a meggyilkolt tanácsos magánéletébe.

Ezt a magánéletet eddig nem ismerte senki. Madame Prince, az özvegy? Eh, dehogyn! Hízen alig élt 30–35 évet együtt a férjével, sejtelt sem lehetett arról, ki az az ember, akire hozzátartozik. A fiu? Az apa, aki felnevelte és akiért közismerten rajongott, nem is hasonlít ahhoz az egyéniséghez, aki a jelentésből kibontakozik. Az államhatalom? Azt hitte, hogy Prince, a főbíró, megközelíthetetlen és szigorú tisztviselő, az igazság és erkölcs oszlopa. S a jelenség, aki előtte áll, az ugyancsak morsa, zavaros, csaknem kétes figura.

S a nők, akik eme Prince körül kavargóak! A társadalom gáncs- és félelemnélküli elitjének zűrzavaros életéről pillanatra lehullott fátyol.

MADAME BERNARDI

Az első hölgy, aki Prince Albert tanácsos botrányos magánéletével kapcsolatban a nyilvánosságra hozott jelentésben szerepel, Madame Hugues de Bernardi névre hallgat. Igen előkelő asszonyság: elvált férje Denin ezredes, a vezérkar támasza. Madame Bernardi e háasságból származó három leányát tisztességgel felnevelte és rang szerint férjhez adta.

Mikor Prince-t meggyilkolták, a hölgy levelet írt az igazságügyi miniszternek, s kihallgatását kérte azzal, hogy fontos adatokat juttatott az igazságszolgáltatás birtokába.

— Miután én nem fogad akármik, ime a referenciám! — írta a levélben — Paul Bonheur, a külügyminiszter, tíz éve ismer, 1933. decemberében a hivatalában fogadtott s legutóbb a magánlakásán voltam. Gouraud tábornok is igazolhat...

Ne kételkedjünk hát abban, hogy előkelő személyről van szó.

Mikor az igazságügyi miniszter elrendelte a kihallgatást, Madame Bernardi nem óhajtott hallani. Bizonyos célzásokot tett. Pénzre volna szüksége.

A vezérkari ezredes felesége anyagiak ellenében volt csak hajlandó támogatni a nyomozást munkálat.

Nos, pénzt nem kapott. Így mindössze annyit árult csak el, hogy Prince ágyasa volt. A tanácsos reggelként 9 és 10 óra között ment hozzá, esetleg este hatkor, a hivatal után. Rövid ideig maradt, expressz-szerelmeket bonyolítottak le, mert Prince szigorúan örködött a szülésre, hazulról még egy óráig sem maradt el igazolatlanul. Pontos, szertartásos és tisztességes volt, megismogatta és megcsókolta a feleségét, ha hazament.

Akit egyébként, mondja Madame Bernardi, ellenállhatatlanul utált.

Neki elmondotta ezt, mert bizalma volt hozzá, amit igazol az is hogy a legdrágábbat adta neki, ami létezik a földön: a pénzt. Nem sokat, egyáltalában nem sokat. Néhány ezer frankot évenként.

Lehet, hogy ami az összegeket illeti, az ezredesné tévedett. Ugyanis néhány évvel ezelőtt még 300 ezer frank megtakarított pénze volt Prince tanácsosnak a Société Generale című pénzintézet Sévrees-utcai fiókjában. Mikor megölték, ez a summa hitvány 4500 frankra olvadt le.

A parlamenti bizottság nyilvánosságra hozza a szereplő urhölgyek nevét, viszont messzemenő diszkréciót tanúsít az örömlányokkal szemben

Egy újabb kihallgatásnál Madame Bernardi már pontosan megjelölte azt az összeget, amelyet titkai ellenében kér: tízezer frankot óhajtott! Nem kapott tizet sem. Ellenben nyomozni kezdtek az élete után.

Ez a hölgy egy vezérkari ezredes felesége volt. Külügyminiszterek és tábornokok referenciájára hivatkozik. Három lányát tisztességesen férjhez adta.

Egyébként prostitúcióból szerezte meg a monakói játékbankba a mindennapi betevő falatot.

Idős urak keresték fel, egyik hétfőn, másik kedden, harmadik szerdán, valamennyi a bizalmasa volt, valamennyi a legdrágábbat adta neki, ami létezik a földön, a pénzt, valamennyi az erkölcs és a rend támasza s a futó légyottok után mindahány hazarohant a feleségéhez.

— Kalandornő! — szegezi le a jelentés Bernardi asszonnyal kapcsolatban.

Pedig ez nem igaz. Nem kalandornő, hanem típus.

X... KISASSZONY

A másik hölgynek sem a nevét, sem a címét nem közli a parlamenti bizottság, hanem diszkréten X... kisasszonynak titulálja. Ez az X... kisasszony az egyik Quartier Latin-beli örömház prostituáltja.

Mikor a meggyilkolt Prince tanácsos fényképe megjelent az újságokban, azonnal ráismert. A tanácsos bizonyos időn át a kliense volt. Este hatkor érkezett, néhány percig maradt s utána rohant haza.

Ez talán negyedévig tartott így. Egy alkalommal Prince odahajolt az örömház felügyelőjéhez:

— Egy feketét szerezzen nekem!

A fekete csakhamar előállott. A neve szintén nem szerepel, a parlamenti bizottság csak annyit közöl róla, hogy 1897. december 2-án született Gaudeloupeban, foglalkozása szerint „femme galante” és örömházi alkalmazott már hosszú évek óta.

A néger prostituált és a tanácsos között másfél évig tartott a viszony. Félórás megállóhelyek a főbíró utvonala. Azután lélegzetszakadva rohant haza, elfoglalta az asztalfőn helyét és így szót a fiához:

— Az életben a pénz nem számít semmit. Csak az erkölcsi törvénynek van hatóereje. Az egyenes utat kell követni.

Szólt és visszatért az örömházba, mert aznap éppen „éjszakai inspekció” volt az igazságügyi palotában.

MME NOLIN

A hölgy egy táblai ügyvéd felesége, Prince

Sztalin állapota válságosra fordult

London, szeptember 28.

A londoni Daily Express értesülése szerint a kommunista internacionálé világkongresszusát 1935-re halasztották, még pedig azért, mert

Sztalinnak, az orosz kommunista párt főtitkárának állapota aggasztóra fordult.

Szmironov tanár, a leghíresebb orosz orvos, aki rációnullámok segítségével már több halottat tértett vissza az életbe, állandóan a nagybeteg ágya mellett tartózkodik és szerdán is 5 injekciót adott, hogy a magas vérnyomást csökkentse.

Megindult az erdélyi színház-háború

Ihász és Fekete színigazgatók harca a nagyváradai színpadért Parlaghyval szemben

Nagyvárad, szeptember 28.

Az őszi színházidény közeledtével újra megindul a háború Erdély színházgatói között a jobbnak ígérkező koncesszióért. Az első ilyen természetű színházi ütközetek a napokban zajlottak le Nagyváradon.

Parlaghy nagyváradai színházgató néhány napi távollétét az Ihász-Fekete színtársulat ugyanis nagyváradai vendégszereplésre és a színház megszerzésére igyekeztek felhasználni. A vendégtársulat két társigazgatója a konkurrens igazgató távollétét arra fordította hogy annak háta mögött minden eszközzel megszerezze a váradai színházat.

A társigazgatók főleg azzal igyekeztek a nagyváradai színházgatót befektetni, hogy az az október 1-re ígért forgószínpad építést nem valósította meg. A bomba azonban nem sült el, mert időközben kiderült, hogy Parlaghy igazgató a legjobb akarattal sem építhette volna meg a forgószínpadot, mivel a város mérnöki hivatala még nem adta vissza neki a benyújtott tervrajzokat.

Fekete-Ihászék ezután a városi tanácsot járták végig és felajánlották legteljesebb szolgálataikat.

A közönséggel azonban nem számolt a két buzgó színházgató. Várad közönsége ugyanis egyáltalán nincs elragadtatva attól, amit a vendégtársulat nyújt és szereplése után még csak erősebben ragaszkodik Parlaghyhoz, akinek az igényes váradai közönség várakozását az elmúlt idényben teljes mértékben sikerült kielégítenie.

A jugoszláv királyi pár Szófiában Jugoszlávia fővédet keres Bulgáriában Olaszország felé

Szófia, szeptember 27.

Sándor szerb király és Marioara királyné csütörtökön Niska Banja fürdőhelyről elindultak Szófia felé, ahová délután 4 órakor meg is érkeztek.

A bolgár fővárosban a fogadtatás zavartalanlanságának biztosítására

ostromállapotra emlékeztető intézkedéseket tettek.

Mindenekelőtt összefogták a montenegrói, horvátországi és macedon menekülteket és a kommunistákat s ezeket — mintegy 10 ezer embert — teljesen ismeretlen helyre szállították és internálták.

Amikor a jugoszláv királyi pár elhagyja Bulgária területét, az internáltakat ismét szabadlábra helyezik.

A merényletek megakadályozására pedig azt a rendelkezést adták ki, hogy azokon az utvonalaikon, ahol a királyi menet elhalad, egyetlen ablakot sem szabad nyitva tartani.

Este Boris király 600 terítéses diszvacsorát adott a jugoszláv királyi pár tiszteletére s a bolgár nemzeti itallal, a szilvapálinkával köszöntötte fel magas vendégeit.

MIERT A LÁTOGATÁS?

A londoni Reuter-iroda értesülése szerint Sándor király Szófiában megteszi az utolsó erőfeszítéseket arra, hogy Bulgáriát a balkáni egyezményhez való hozzájárulásra bírja.

A belgrádi sajtó abban látja a látogatás célját, hogy a két délszláv ország szoros barátságot kössön függetlenségének minden idegen

barátnője, Princenő bizalmasa. Tagadja, mint ha viszonya lett volna Prince-szel, igen, a tanácsos ostromolta, de ő elhárította a kísérleteket. A jelentés azonban nem titkolja s a valóságból is önkéntelen erővel tetszik ki, hogy ez nem igaz, csak óvatos tartózkodás a hölgy részéről, aki egyébként vallomását a feltétlen diszkréció jegyzőkönyvbevételével teszi meg.

Most mindazt, amit mond, nevével együtt nyilvánosságra hozták, a férje is elolvashatja, megjelent a lapokban.

Nos, Mme Nolin megerősítheti, hogy a tanácsos nem szívelte a feleségét, sőt a fiát sem. Ellenben viszonya volt neki az irodakissasszonyával, ha a fővárosban tartózkodott és egy szökével, ha vidéken volt. Szerette a kokainos és morfiomos helyeket, az alvilágot és rohadtságot.

Nem, nem igaz! Ő nem kapott pénzt tőle! Ezt határozottan tagadja!

A következő vallomás Nolin uró, a férje. Nem tud semmit.

Melyik férj tud valamit?

★

Ez a Prince, mikor megölték, Grál-lovagként ment a halálba. Meghalt az igazságért. Törhetetlen, hajthatatlan, fedhetetlen, megközelíthetetlen egyéniség volt. S így mártír lett.

A végén egészen furcsa kép alakul ki róla. Az élet legalja a kulisszák mögött.

Fehérek és feketék, prostituáltak és előkelő dámák, a legtisztességesebb házasságok mögött a legutolsó fetrengés.

Persze, nem szabad odakövetkeztetni, mint ha Prince alacsonyabbfajta ember lett volna, mint más. Nagy általánosságban nem különbözik a többiekkel, csupán annyiban, hogy az életének egy részét kinyomozták.

Nem kivétel, hanem szabály. A mai erkölcsök szabálya.

Ez az ember volt a mártír. Milyen életek lepleződnek le, ha egy jelentés azokat voltaképpen le, akik ennek a mártírnak a gyilkosai voltak?

befolyástól való biztosítására. Ez az együttműködés hasznára lesz az összes Balkán-országoknak, mert elősegíti a Balkán gazdasági és politikai egységének létrehozását.

A jugoszláv politikának mindenesetre nagy érdeke most, hogy Bulgáriát lehetőleg kivonja az olasz érdekkörből s ezáltal háttérbe szorítsa magának éppen az olasz terjeszkedéssel szemben. A jugoszláv uralkodópár bulgáriai látogatásával kapcsolatos diplomáciai tárgyalások eredménye nem marad hatástalanul az október 9-iki párisi ut sikerszemponjtából sem, amely viszont azt célozza, hogy a francia—olasz megegyezés nyelvére előtt tisztazza a francia—jugoszláv viszonyt.

Magyarság kontra Uj Magyarság

Budapest, szeptember 28.

A törvényszék csütörtökön délelőtt kezdte meg annak a pörnek a tárgyalását, amelyet a Magyarság című lap az Uj Magyarság ellen indított. Amint tudvalevő, Milotay István, az ismernevi magyar közíró, aki hosszú időn át a Magyarság főszerkesztője volt, néhány hónappal ezelőtt kivált a lapból s e hónap elején Uj Magyarság címen állítólag német finanszírozással új lapot indított. A Magyarság kiadója ebben tisztességtelen versenyt lát s ezért 25 ezer pengő kártérítésért keresetet adott be Milotay ellen.

A nem vizsgázott fogászok országos kongresszust tartanak vasárnap Bukarestben

Bukarest, szeptember 28

A fogászok most vasárnap kongresszust tartanak Bukarestben, amelyen követelni akarják helyzetük végeleges rendezését. Mindenekelőtt azt fogja kérni a vasárnapi kongresszus, hogy azokat a fogászokat, akik 1923 óta már megszereztek a 10 éves gyakorlatot, engedjék vizsgára és a vizsga eredménye alapján adják ki nekik is a szabadgyakorlati jogosítványt. De ezt a jogot nemcsak sajátmagának kéri az érdekelt kategória, hanem azok részére is, akiknek nincsen még meg a 10 éves gyakorlatuk, de nem is hiányzik sok hátra.

A fogászati törvény módosításával a nem vizsgázott technikusok még azt is kívánják, hogy a kormány ezentul ne engedje meg senkinek, hogy fogászati pályára lépjen és ezentul csak fogorvosok üzhessék ezt a foglalkozást, természetesen a szerzett jogok tiszteletben tartásával. Vagy ha valaki ennek ellenére beállna gyakorlónak, annak mondják meg, hogy örökre technikus kell maradjon és sohasem rendezhet be önálló műtermet.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizelőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő útján, hanem postautóval vagy személyesen, a központi kiadói hivatalnál vagy valamelyik fiókiadói hivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kísérni a CÍMKÉJÜKÖN FELTÜNTETETT LEJÁRÁST, ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Papir-fehérmű és fekete-tea

Páris környékén még liheg a kánikula, amikor a divat titkos, belső szentélyei megnyílnak az európai sajtó képviselői előtt, hogy hivatalosan bemutassák az őszi divatnak anynyit sejtett csodáit. Pecsényevörös, rézbarna, bennszőke nők. Fehérkesztyűs lakájok. Pezsgő, ananász. A teniszbírák emelvényéhez hasonló magas székeken ülnek a direktorok és angolul és franciául bemozdítják a modellek nevét és árát. A fantasztikusan óriási árak okozta ijedséget kitűnő jeges italokkal hűtik le a gyorskezü lakájok. A zenekar Debussy „Csipkéknek” ide-oda cikázó, leheletfinom, zizegő muzsikáját játssza. A reflektorok fény-sugarában megjelenik az első modell, egy mult- századbeli rokokó csipkefigurát megtestesült bájában. Loknik a la Catherine Hepburn: pici, kacér frufru a homlokon. Rózsaszínű kristály- karperec, hasonló, szárnyas Merkurt ábrázoló fülképpel és élővirág diadémmal. A közön- ség szinte hipnotizálva mered a leigéz man- nekínra, akiről egy szempillantás alatt lehull a csipkefelhő s a „deszú”, amit alatta visel, színes, gyűrűdő „selyempapír”. Praktikus vi- selet; 24 óra múlva eldobható könnyű szívet, mert az ára bagatell.

Régi szerelmünk, a bársony is kísért „Bri- sette” és „Velour sans peur” név alatt. Teat- rális és dekoratív viselet, finomszirmu virá- gok, vertikálisan húzó károkkal és stráfok- kal az alapanyagon. A ruhák központja a hát- ból ismét visszacsúszott eredeti rendeltetési helyére, hogy látni engedje mély direktor- nekoltázs alakjában a mai Vénusz sovány bá- jait. Domináló színek: fekete, barna, ónyzöld, sötét- és ultramarinkék. Örök divat ősre a fekete-fehér kombináció, ónyz-ékszerrel. A végtelkebe menő szűk szabásokon a nők meg- könnyebbülésére Patou egy ollónyisszatással segített s amerre csak nézünk, karcsu bokák, sötét kisebb-nagyobb ígéz husterületek villan- nak ki a felsíccelt ruhadarabok közül. A hossz egy lépéssel megnövekedett: viszont az ujjak csuklóban megszűkültek, de könyökben iazáb- bak lettek. Arany, ezüst és színes spárgából tenyérnyi széles övek készülnek fémzárral. A slicelt szoknyák ülőrészt, fél cm. magas, fémzárból sodort, kábelkeresztmetszetű gom- bok díszítik. Elég kényelmetlen viselet. Szí- gornan angolszász utcai kosztümök jersey- ből. Bluz helyett, elvégre dekonjunkturás vi- lágot élünk, jó lesz a bluzett is, a kabátba elől betűzött hamis bluzrész.

Párisban valamilyen bárgyú alak kitalálta a kétszeres nagyságra növekedett bársony ba- retteket, a háromszög alakú „Triokornokat” és a merész venelcei „Markizetteket”, amelyek VIII. Henrik idejében talán közkedveltek voltak, de ma már csak kuriózsámba mennek. Mélyen szemrehúzó viselik: hátul a magas fejtető lát- ni engedi a tarkóra feltűzőt loknikat. Minia- tőr paradicsommadár, fécán, kanári, fecske ki- tértített szárnyakkal, félig repülő pózban bigy- gyeszkedik a homlokra. Ez ember ijedten kap a fejéhez, nehogy elrepüljenek. Nem előnyös viselet: nem szépít, sőt torzít. Dehát divat s így persze szép. „Koszt vasz koszt” — viselni fogják. Ha jó volt eddig a micisapka, füles- bögre és sábeszdeklí, jó lesz majd ez a lapos- szakajtószerű barett is.

Initiális monogramok: porcellánból; kendő- kön, kalapokon, ruhákon, sőt cipőkön is. Ordí- tanak az indiszkréciótól, de a nők direkt sze- bemesek beléjük. Jean Harlov összeveszett a kővér Mae Westtel, Amerika legdivatosabb filmszínésznőjével, a fekete harisnyaviselet mi- att, ami jól áll Westnek, mert egy tehén, de siralmasan mutat a fogpiszkáló vékonyságú Harlovn. Végül győzött a kővér Mae s argen- tina táncosnőket megségényítő fűrészfűvel „elcarriocázott” a sirógöröcskén vonagló Jean fölött, vigan rázva kékesfeketere festett fűrt- jeit, melyekkel megdöntötte Anita Loos „Sző- kek előnyben” évtizedes világhuralmát.

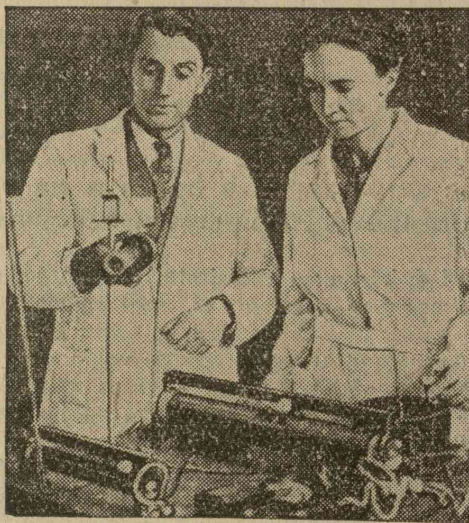
Antoin mester frizura-költeményeit koporsó- ban kreálja, miközben a türelmetlen hölgykö- zönség az „Antoin”-bárbán valódi „Antoin- kottéjt” fogyaszt. A levegő „Antoin-parföm- mel” van illatosítva s a mester háziöngoris-

— Székelyudvarhelyi hírek Tudósi- tónk jelenti: A vármegye területére 64 új állami tanítót és tanítónőt, valamint 17 új állami ovónőt neveztek ki. A ki- nevezettek közül az elemi iskoláknál 12, az ovodáknál 3 kinevezett kisebbségi. Nem magyar: — kisebbségi. — Riasztó hírek terjedtek el a városban arról, hogy a most vizsgázott közigazgatási tisztvi- selők 70 százaléka elbukott. Ezt még a mindenhez hozzászólt fantázia is kép- telenségnek tartja, hisz a közigazgatá- sunkban minden munka a legnagyobb rendben és pontossággal megy. — Piaci árak: Buza 72—80, kukorica 48—50, zab 23—25, rozs 60—65, árpa 40—42, krump- li 8—9 lej vékánként. — A város terüle- tén fellépett sertésvész miatt a székely- udvarhelyi sertéspiacot bizonytalan idő- re beszűntették.

★ Orvosi hír. Dr. med. Herskovits Erzsé- vos-kosmetikus külföldi tanulmányutrá- zott. 15046

Minden vizsga nehéz, sőt egyre nehezebb lesz, de az a vizsga, amit azoktól az angol hölgyektől kiadnak, akik köztisztviselői pályára készülnek, még a nehéz vizsgák között is szokatlannak nehéz. Londoni jelentés számol be arról, milyen kü- lönféle kérdésekre kellett megfelelni a köztisztviselőt pályára jelentkező hölgyek- nek. Általános tudásukról kellett feleletekkel bizonyosságot tenniük; arról például, mit tudnak az ibolyántúli sugarakról, kis tanulmányt kellett írni a Shakespeare darabjaiban előforduló szellemekről és örültekről, nyilatkozatot vártak tőlük a természetben, bölcséleti, számtani kérdések mellett többek között arról is, hogy mit tudnak a munkanélküliek anyagi helyzetét ellenőrző bizottság működéséről. Illet bizony, ezek nehéz kérdések, különböző, nagy általános műveltséget, tudást igénylő kérdések, de arról nem esik szó, hogy az igazi vizsga ezután következik, ha már a kisasszonyok levizsgáztak. Mert az igazi vizsgát annak, aki a tisztviselői pályát választja, az élet írja elő; a pontosság, a szorgalom, a felek jóakarata és gondos meghallgatása, ügyeik gyors elintézése. Nagy áldás az, akiben mindaz meg van, amit ezzel jellemezhetünk talán legjobban: aki szereti a foglalkozását. A ne- héz vizsgán túl, az ibolyántúli és erősen inneni sugarakon túl, az irodalmi és ter- mészetrajzi kérdéseken túl, ott várja a vizsgára jelentkező háromszázhuszonnétfu- ju leányt az Élet nagy vizsgája...! A tudósítás reméli, hogy az élelben később éppúgy meg fogják állni a fiatal hölgyek a helyüket, ahogyan sikerrel kiállottak a felföldi vizsgát. De mi ez mindahhoz, amit egy kisebbségi nyelvvizsgán a magyar tisztviselőnek tudnia kell.

MESTERSÉGES RADIUM

Felbecsülhetetlen értékű találmány az or- vostudomány egén. Hírek szerint Joliot francia tudósházaspár hosszas kísérletezés után megtalálta a mesterséges rádiumké- szítés titkát. Az új találmány a rákgyó- gyítás terén korszakaitó jelentőség- gel bír.

— Bezárult a dési mezőgazdasági ki- állítás. Tudósítónk jelenti: A vármegye- háza dísztermében megtartott nagysike- rű mezőgazdasági és gyümölcs-kiállítás — bezárult. Sajnos, az előkészítésre ke- vés idő állott rendelkezésre, ezért még nagyon sok jelentős birtokos és a gazda elmaradt a kiállításról, akiknek idevaló termékei megérdemelték volna a bemu- tatást. A rendezőség azonban így is ha- talmas munkát végzett, amikor a kiállít- tást alig tíz nap alatt összehozta és igen művésziessé elrendezte. A kiállításon mezőgazdasági és gyümölcskezelésről szóló előadásokat is tartottak, Morariu és Andronoviciu tanácsosok.

— Csikmezei hírek. Tudósítónk je- lenti: Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Aladics mérnök jólfelszerelt fény-

tája Schubert „Befejezetlen szimfóniáját” adja elő. Fekete-fehére öltözött „bojok” fekete szaténkendővel leterített s fekete lakkvázak- ban fehér virágaranzmánnal díszített aszta- loknál, hóhérré teakészletekben eredeti Antoin- féle „fekete-teát” szolgálnak fel. Mikor a han- gulat tetőpontra hág, mintegy végszóra meg- jelenik a mester, egyóttikus halvány külsejé- vel. Kedvenc modellje, lilomoskorral ölelben,

ASTRA-LUX-MOZGÓ

Ma, pénteken világláger premier!

Németül beszélő film! Mestermű! ALFRED MACHARD világhírű regénye filmen

„A fekete ember”

(A HAJSZOLT EMBEREK)

Egy izgalmas regény, egy ragyogóan érdekes film szenzációs pazar kiállítás- ban, művészi játékkal, zseniális rendezésben.

Főszerepben: Eugen Klöpfer, Hans Fehér, Magda Sonja, Wladimir Sokolov.

Ennél hatásosabb filmet, az „Elsodort ember” c. film óta nem produkált a filmtechnika.

Előjáték: Jurnál.

Előjáték: Jurnál.

Szombaton d. u. 3 órakor, vasárnap d. e. 11 órakor nagy matiné.

ABLAK

— Egy előékeny nyelvvizsgás elnök. Nagy- váradról jelentik: A nagyváradi megyeházán csütörtök délelőtt vizsgáztak a nagyszalontai és belényesi kisebbségi és megyei tisztviselők, alkalmazottak és tüzoltók. A kérdések a hiva- talos témakörben mozogtak. Chirila alispán, a vizsgáztató bizottság elnöke, munkatársunknak kijelentette: — „Nagyon meg vagyok eléged- ve a vizsgán hallottakkal. A kisebbségi vizs- gázók kitűnő nyelvtudást tanusítottak. Azt bi- szem, az eredmény nagyon kedvező lesz...”

— KINÁBAN TILOS A KÖZÖS STRAND ÉS A PUDER. A mennyi- birodalom fiai bármennyire is igyekez- nek tanulni Európától, még mindig nem tudják magukéva tenni a kultúrember- ség szokásait. Ezt bizonyítja az Európá- ból átlátlódott dolgok ellen irányu- ló kínai erkölcsnevelő mozgalom sike- re Peking főpolgármestere például öt dollár bírsággal bünteti azt a kínai nőt, aki harisnya nélkül merészel kimen- ni az utcára. Kantonban pedig fogházbü- ntetés terhe alatt eltiltották a nők és fér- fiak közös fürdését, Cseikiang tarto- mányban már cigarettázni sem szabad a nőknek, Mancsangan rendőri fog- dába kerül, aki mezítelenül hagyja a vállát. Kiangsu tartományban olyan nagy a szigorúság, hogy keményen megbüntetik azt a diákleányt, aki ar- cfestéket, ajakpirosítót használ, vagy a haját bodorítja. Pedig a kis kínai nők is tetszeni akarnak a sárga férfiaknak. De jön a közérköcs, amely nem engedi, hogy szebbek legyenek, mint amilyen- nek a természet teremtette őket.

★ Francia szótár, propaganda kiadás. Az Ujváry-féle Magyar-francia és Francia-ma- gyar kézisztár Velledits nyelvtanár átdolgozá- sában propaganda kiadásban jelent meg. Ele- gáns, könnyen kezelhető alakban, egyetlen 600 oldalas kötetben tartalmazza a teljes francia-magyar és magyar-francia anyagot, amely a közhasználatu szavak és a teljes irodalmi szó- kincsen kívül magában foglalja az ipar, keres- kedelem, a technikai, sőt a politika és a sport szavait és teljes sikerrel oldja meg a szavak pontos, rendszeres és tömör értelmezését. Csí- nos, zöldszínű egész vászonkötésben, rendkívül finom, famentes papíron, jószeműek és rövid- látók számára egyaránt kitűnő, olvasható sze- déssel, mindkét rész egy kötetben 150 lej. — Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

— Autóbusz és vonat borzalmas karambolja Északolaszországban. Milánóból jelentik: A Milánó közelében levő Bergamo város határában csütörtökön hajnalban irozatos szerencsétlen- ség történt. Egy utasokkal telt autóbusz éppen akkor ért a vasuti pályatestre, amikor a vonat az utkereszteződésen átröbögött. A vonat el- kapta az autóbuszt, egy ideig magával ragad- ta, majd teljesen összeroncsolva, levetette a pályáról. A gépkocsi utasai közül 6 szörnyet- halt, 13 pedig súlyosan megsebesült. Utóbbiak közül háromnak olyan életveszélyesek voltak a sérülései, hogy a kórházban rövidesen ki- szenvedtek. A hatóságok bevezették a vizsgá- latot a szerencsétlenség részleteinek tisztázá- sára. A vasuti pályáról, aki elmulasztotta a sorompókat leengedni, letartóztatták.

— Hogyan éljen a szívbeteg ember? Nyá- cim alatt dr. Bodon Károly egyetemi magán- tanár tollából hézagpótló munka jelent meg Bu- dapesten. A kitűnő könyv a nagyközönség szá- mára íródott és elmondja mindazt, amit minden szívbeteg, érlelmesesedésben szenvedő ember- nek tudnia kell. Nem az orvosi kezelés kikö- szöbölését szolgálja ez a könyv, hanem gyakori- lati útmutatással szolgál a laikus betegnek ar- ra, hogy milyen életmódot folytasson, hogy se- gitse elő a gyógyulását és — mikor menjen orvoshoz. — A rendkívül praktikus mű ára 8 lejért kapható a Brassói Lapok Könyvosztályá- ban, Brassó.

K. B. L.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Szüreti beszámoló

Kevesebb, de lényegesen jobb lesz az idei termés — Az export egyelőre kilátástalan

Temesvár szeptember 28.

A Bánságban és a közvetlen gazdasági kapcsolatban álló vidékeken, mint Arad-hegyalja, szeptember közepén megkezdődött a szüret, és a hónap végéig mindenütt be is fejeződött. Temesvári szakkörökből származó hírek szerint a Bánságban, a hegyes vidékeken, a holdankénti termés 16 hektóliteres lesz, míg a lapályos részekben 20 hektóliterig terjed. Aradhegyalján, a legfontosabb borvidéke, 15 hektóliteres szüretre számítanak. Ez a szám természetesen szőlőfajták szerint értendő, a csemegeszőlők kisebb mennyiséget, de minőségben jobbat adnak ki, mint a borszőlők. A várható eredmény a tavalyi eredménnyel összehasonlítva: mennyiségileg gyengébb, de minőségileg vagy ötven százalékkal jobb.

A tavalyi borknak tudvalevőleg az volt az átká, hogy kicsi volt a maligám tartalma, nem lehetett tárolni, nem állt el, nem lehetett óborknak felhasználni. A tavalyi bor tehát fogyasztásra mintegy felerészben majdnem használhatatlan lévén, a piacon ma is az 1932-es borkat adják el. Az ár nagyban 15—20, kicsinyben pedig 20—30 lej között mozog.

Idei mustot már kínálnak, de a kereslet minimális, már csak azért is, mert az árak még messziről sem állapodtak meg, az ajánlatok nagy eltéréseket mutatnak. Nagyban 5-től 10 lejig terjednek az árak.

A termés pontos mennyiségét most még hozzávetőlegesen se lehet megállapítani, számos helyről még nem is érkeztek jelentések. A statisztikai adatok amugyis labilisak lévén ezen a téren, a mennyiségi felbecsülésnek még nincs itt az ideje.

Érdekes és szomorú jelenség, hogy — ellentétben a korábbi évekkel — az idén igen kevés labonálló termést vásároltak össze a szesz- és italkereskedők. Ez már a piac bizonytalanságának és az elhelyezés iránti kétségeknek a jele. Exportra egyelőre kilátás nincs. — Az Amerikába való szállítás terve csődöt mondott, a többi országokban ugyan szorgalmasan folynak a tapogatózások exportőrjeink részéről, de eddig pozitív eredmény nélkül.

Kilakult piaci helyzetről és főleg kialakult irányokról tehát egyelőre nem lehet beszélni. Az üzlet ugyan már október közepén élenken meg fog indulni, de az első kiforrás utánig, tehát október hónap végéig kell várni arra, hogy az idei szezon borárai véglegesen kialakuljanak.

Közgazdasági Hírek

A bukaresti Poldihütte egy vagon reszelővasat vásárolt a magyar külkereskedelmi hivatal kolozsvári kirendeltsége után. A vasat az egyik bukaresti reszelőgyárban fogják feldolgozni.

A bukaresti Norbert Juster textilgyár vígony-fonalak gyártására készül berendezkedni.

A szatmári „Unió” vagongyár rézhengereművel most hozta ki első áruját. A szatmári üzem Bukarestben adott el nagy tételeket az új cikkekből.

Az üzleti regiszterek helyegilletékét ezentul készpénzben kell fizetni. Az erre vonatkozóan kiadott miniszteri rendelet szerint könyvaponként 5 lej és 2 lej repülőbélyegyet kell fizetni, amiről a pénzügyigazgatóság szabályszerű nyugtát köteles adni.

A marosvásárhelyi Leszámitoló Bank anélkül, hogy a törvényszéken megkérte volna a konverziós törvény kedvezményeit, tárgyalásokat folytat betéteseivel. A bank 100 százalékos fizetést kínál, mégpedig 70 százalékos tíz év alatt készpénzben, a fennmaradó 30 százalékkal a betétesek a bank alaptőkeemelésében vennének részt.

A nagyváradi Interxim Rt., amely a Hitelbank romániai érdekeltségeinek kompenzációs üzleteit bonyolítja, vasostály felállítását határozta el. A cég főként magyarországi vasárk importálva és magyar gyárak vezérképseivel kíván foglalkozni.

Nincsen nyersanyag!

Aruhiány miatt újabb áremelés várható a textilpiacon

Heidek óta szünetel a fonalbefozaial. Jó üzletei csinálnak a kisebb cérnagyarak, amelyeknek eladatlan készleteik voltak

Bukarest, szeptember 28.

A nyersanyagok behozatalánál mutatkozó nehézségek fokozódása következtében a legtöbb textilgyár újra felemelte az árát, mégpedig gyapjucikkeknek 10 és pamutáraknak 5—8 százalékkal. A fonalbefozaial már augusztus közepe óta folyton csökken, most pedig 24-ike óta a kontingentálási bizottság egyáltalán nem fogad el újabb behozatali kéréseket és így az import jóformán teljesen megállt, aminek következtében sok textilüzem nem tudja a megrendeléseit leszállítani. Ez a helyzet annál komolyabb, mert az idén lényegesen nagyobb rendeléseket adtak fel az angrosszisták és ezeknek a detailisták, mint tavaly ősszel, éppen attól való félelmükben, hogy később, az importnehézségek következtében, nem kapják meg ugyanazokat a cikkeket és minőségeket a szükséges mennyiségben és a jelenlegi árakon. A textilgyárosok most már a

legkomolyabban aggodnak amiatt, hogy képtelenek lesznek a piacot a legszükségesebb árukkal is ellátni, ha a kormány nem talál valamilyen utat-módot a gyapju és pamut behozatalának megkönnyítésére. Miután pedig rövid időn belül erre nem sok kilátás van, közben pedig elmúlik a szezon, számolni kell azal, hogy őszi és téli textilcikkekben áruhiány lesz a piacon.

Erre való tekintettel számos gyár utasította a képviselőit, hogy ne vegyenek fel új megrendeléseket csakis a régi és állandó kliensektől, akiket nem lehet elutasítani, de ezeknél is kössék ki a szállítási napon érvényes árak számlázását. Ez különösen a pamutárakra vonatkozik. Gyapjuszövetekben az irányzat szintén szilárd és több gyár újabb áremelésre gondol. Hír szerint ezuttal csak 4—5 százalékos emelésről lenne szó. A sorozatos áremelések hatására a kereslet még inkább fokozódott, különösen szezoncik-

kekben, míg a nyárról eladatlanul maradt áruknál azért van élenk kereslet, riert a gyárak és az angrosszisták körülbelül 10 százalékos árengedményt adnak, hogy ne kelljen az árut jövő nyárig raktáron tartani.

Nagyon szorongatott helyzetbe kerültek a cérnaimportőrök a behozatali nehézségek következtében. A külföldi cérnagyarak romániai képviselőinek eddig valahogyan sikerült a piacot ellátni a szükséges árukkal, de az utóbbi időben már kezdenek kifogyni egyes minőségek. A kereslet fokozódása folytán a hiányzó cérnafajtákért magasabb árakat fizetnek, ami lehetővé tette, hogy több külföldi kisebb gyár, amely régebben nem tudott komoly megrendelésekhez jutni és így megmaradt az áruja: most igen jó üzleteket csinál és bedolgozza magát a piacon.

Nem tudja teljesíteni 78 százalékos egyességi ajánlatát az Albina-bank

Háromtagú bizottság fogja felülvizsgálni az intézet helyzetét

Bukarest, szeptember 28.

Annakidején általános feltűnést keltett bankkörökben a nagyszabású Albina rendkívüli közgyűlésének az a határozata, hogy a banktörvényben előírt feltételek teljesítése érdekében megkezdett tárgyalásokon 78 százalékos kvótát ajánlott fel a betéteseinek és egyéb hitelezőinek. A feltűnést az volt ebben a határozatban, hogy az Albina kvótája volt a legmagasabb ajánlat azok közül, amelyeket a konverziós törvény kedvezményeit igénybevevő erdélyi pénzintézetek tettek. A legtöbb erdélyi bank ugyanis 40 és 50 százalékos kielégítésre tett ajánlatot a hitelezőknek. Igaz viszont, hogy a sorozatosan megtartott betétesgyűlések igen sok esetben visszatartották ezeket a kvótákat.

Most azután kiderült, hogy az Albina kiegyezése körül is baj van és a bank beadnánnyal fordult a nagyszabású törvényszékhez, amelyben kéri, hogy a konverziós törvény 52. szakaszának rendelkezései értelmében küldjön ki a törvényszék egyes bizottságot az intézet anyagi helyzetének összeállítására. Pénzügyi körökben ezt a lépést arra magyarázzák, hogy az Albina-bank elszette a 78 százalékos kvóta felajánlását és különösen a Banca Națională legutóbb nyilvánosságra hozott álláspontjának ismeretében nem tartja valószínűnek, hogy ilyen kötelezettséget teljesíteni tudjon.

A törvény értelmében a törvényszék háromtagú bizottságot kell delegáljon, amely elsősorban pontosan felértékeli a bank könnleposégeit és egyéb vagyontételét, hasonlóképpen a tartozásait is és az így nyert státus alapján megállapítja, hogy az intézet milyen százaléku kvótát köteles fizetni a hitelezőinek 5 év alatt. A kiküldendő bizottságban helyet foglal a Banca Națională, az Albina és a hitelezők egy-egy megbízottja.

A Csekkpénztár beszüntette a városi és megyei kölcsönök folyósítását

Bukarest, szeptember 28.

A legutóbbi parlamenti ülészakban a kormány nyakra-főre szavaztatta meg a különböző városok és megyék kölcsönfelvételére beterjesztett törvényjavaslatokat. A szavazás automatikusan ment, mert majdnem minden képviselő, vagy szenátor szeretett volna valami konkrét szolgálatot tenni választókerületének, azonkívül pedig a vidéki városoknak valóban szükségük van a kölcsönökre, mert a háború kitörése óta legtöbb helyen semmiféle közmunka, vagy új beruházás nem történt. A kölcsönök megszavazása miatt az ellenzék kemény harcot indított a kormány ellen és a támadásokba bevonták a Póstatakarék és Csekkpénztárt is, holott — amint azt dr. Bolchis-Victor vezérigazgató, a B. L. részére adott nyilatkozatában kijelentette, — a Póstatakarék nem tekintette magára nevezett kölcsönök a

parlament által megszavazott kölcsönjavaslatokat és csak a legutóbbi esetben, igen óvatos és szigorú biztosítékok mellett folyósított ilyen kölcsönöket.

A hivatalos lap még most is majdnem naponta közli a különböző hatóságok, városok és vármegyék részére engedélyezett kölcsönökre vonatkozó törvényeket. Csak izelítőül felsoroljuk a következőket:

Közoktatásügyi minisztérium 10 milliót a csernovici egyetem építkezéseinek befejezésére.

A bukaresti Spiru Haret-liceum 2 milliót tornaterem, laboratóriumok stb. építésére.

Bazargic városa 20 milliót vízvezeték és villamosmű építésére, 5 milliót utasfai-tozásra és 5 milliót más közmunkákra.

Botosani városa 10 milliót közfürdő építésére, csatornázásra és a vízevezeték

kibővítésére.

Calafat városa 5 milliót hasonló célokra.

Caracal városa 15 milliót ugyanarra a célra.

Krassómegeye 25 milliót a villamosmű megvételére és közmunkákra.

Hunyadmegeye 5 milliót megyeháza építésére.

Közoktatásügyi minisztérium 44 milliót a kolozsvári egyetem különböző építkezéseinek befejezésére.

Csernovic városa 120 milliót vízvezeték, vásárcsarnokra, vágóhidra, a Brownbovery céggel szemben fennálló adósság kifizetésére.

Bolgrad városa 15 milliót, Chilia Noua városa 15 milliót, Corabia városa 10 milliót, Jasi városa 50 milliót, a jasi Sf. Spiridon-kórház külön 4,5 milliót, Reni városa 16 milliót és ki tudná mind felsorolni. Csak ez a néhány kiragadott tétel megközelíti a félmilliárd lejt.

Miután minden városnak kell a pénz, a szorongatott képviselők és hivatali méltóságok mindent elkövettek, hogy a Póstatakarék folyósítsa is a megszavazott kölcsönt. A sok igénylés végülis azzal fenyegetett, hogy a Póstatakarék és Csekkpénztár egész forgatókéjét és pénzállományát immobilizálja. Ennek elkerülésére a pénzügyminisztérium átiratot intézett a Póstatakarékpenztárhoz, amelyben közli vele, hogy további intézkedésig nem folyósíthat kölcsönöket sem városoknak, sem vármegyéknek.

A pitesti „Gavana” posztógyár fizetésképtelensége. Az utóbbi évek egyik legnagyobb fizetésképtelenségi kérését adta be a bukaresti törvényszéken a pitesti Gavana posztógyár. Szakkörökben már rég nem volt titok, hogy a vállalat nehéz helyzetben van miután éveken át saját számlára folytatott tevékenysége súlyos ráfizetéssel járt, a később más cégekkel kötött bérsvévisi szerződések pedig nem biztosították a gyár rentabilitását, sőt a „Polono-Romana” cégnél bekövetkezett változások következtében a „Gavana” elvesztette legjelentősebb bérsvévisi kliensét is. A vállalat a kényszerigyezségi kéréshez csatolt mérlegben 81 millió 951.627 lej aktívát és 58 millió 645.720 lej passzívát mutat ki. Az aktívákban 78 millióval szerepelnek a gépek és berendezési tárgyak, 5 millió 589.976 lejjel az áruaktár, az adósságok 181.186 és a készpénzállomány 80.049 lejjel. A passzívákban levonva a saját tőkéit, a Gavana privilegizált hitelezői 4,3 millióval, bekebelezett tartozásai 17 millió 253.383 lejjel, az egyéb hitelezők 36 millióval szerepelnek. A vállalat öt év alatt fizetendő 100 százalékos meg-egyezsést ajánl a hitelezőknek.

Lássuk, mi van itt

1. A nyomorúság kétségbeejtő szele némi-
leg felengedett. A fűrészüzemek dolgoz-
nak. Nagy munkaslétszámmal új döntése-
ket végeznek a cégek. A napszám és
fuvar csekély ugyan, de nem kell hét-
számra munka után ácsorogni a kihűlt
kazánú gyárak előtt. Nagy és károkat
okozó sérélné a fakeskedőknek az, hogy
a legnagyobb tűzifa-szezonban nem tud-
nak vasúti kocsikhoz jutni. A szállításra
váró áru raktárakban várakozik ahelyett,
hogy pénzt kaphatnának érte s ezzel
újabb munka és életlehetőségeket te-
remthetnének. Illelnek már a vasut urai-
nak belátni: akkor adjanak kocsikat, ami-
kor szükség van azokra.

2. Nem lehet megvalósítani a városi cél-
kitűzéseket. Rég kidolgozott tervek vár-
nak végrehajtásra. Most ezeknek ismét-
ten fücs. Egyes politikai urak úgy gon-
doltak segíteni a város egyre jobban sür-
gető bajain, hogy az erdőeladásokat, me-
lyekből végre lehetett volna hajtani a rég
csodékes munkálatokat, megfeleltették.
Igy a jövedelmi források a közigazgatás
utvesztőiben kóborolnak. Miközben gyat-
ra villanyvillagítással, nyakigérő sárten-
gerben és pocsolásban kínlódnak az em-
berek. Csak rajta: sok ilyen gyönyörű
munkát s a város egészen kinn lesz a
„viből”.

3. Egyik legutóbbi tanácsülésen két nagy-
jelentőségű indítvány hangzott el. Éspe-
dig: falut kell csinálni Gyergyószent-
miklóból és a polgármester fizetését a
jelenlegi nyolcezer lejről 1900-ra kell
csökkenteni. Régi argetoianista program
ez. Az első minden bizonnyal hozzájárul
a városfejlesztéshez, a másodikat pedig
úgy hajtották végre, hogy a jelenlegi
polgármester vigan szedgeti fel a nyolc-
ezreket, még akkor is, ha bünvádi foly-
tatásai lesznek.

4. A CAM dohányszállítási vállalat csik-
szerdai kirendeltsége — nem tudni mi-
lyen befolyások alapján — hirtelen kisi-
tötte Gyergyószentmiklóson, hogy ott,
ahol benzint árulnak, dohányt nem hoz-
hatnak forgalomba. Berecz István piaci
bódéből öt év óta — természetesen el-
különítve — dohányárudát és benzinku-
tat tart fenn. Ennyi idő alatt senki sem
háborgatta. Most szigorú átiratot kapott,
hogy a mennyiben a benzinarulást be-
nem szünteti, megvonják az engedélyét.
Vajjon, ha nem magyar emberről volna
szó, akkor is ilyen röviden és határozot-
tan intézkednének?

5. A rövid idő alatt gyors iramban fejlő-
dő Gyilkostó céltudatos fejlesztése szem-
pontjából egységes munkaprogram ki-
dolgozásán fáradozik az idegenforgalmi
bizottság. A múlt nyár nem remélt for-
galma élő bizonyosság az elkövetkezendő
szép jövő mellett. A széleskörű érdeklő-
désre jellemző, hogy Carp Péter volt mi-
nister fia nagyobb szabású villa építését
határozta el. A katolikus leányklub köz-
pontja szintén tervbevette, hogy a köve-
telményeknek minden tekintetben meg-
felelő otthont fog építeni. Világos tehát,
hogy fejlődik a természeti szépségeiben
felülmúlhatatlan Gyilkostó, csak mozgatni
kell egy kicsit.

6. Az évek óta szüntelen görögkeleti tem-
plom építéséhez ismét hozzáfogtak. Sike-
rült a várostól és más közintézményektől
a befejezéshez szükséges összeget előte-
remteni. Ha utközben valami szerencsét-
lenség nem éri, most már véglegesen tető
alá kerül a hosszú idő óta vajdó épület.

7. Végre a reformátusoknak adományozott
városi telek körül is elült a vihar. A vas-
koponyák is belátták: gáncoskodásukkal
ártanak a magyar ügynek. Másodizben
egyhangú határozattal adományozott tel-
ket a város. És meg se fellebbezte senki!
A felsőbb közigazgatási hatóságok hely-
benhagyták az adományozást s így az in-
gatlan körül sokat táncoltatott egyház-
község építkezéshez kezdhet. Az idevonat-
kozó árlejtési hirdetményét már közzé is
tette.

8. Néhány nappal ezelőtt a román és ma-
gyar nyelvű sajtót egyaránt beszágul-

Megindult a nagy hajrá

Az adóbehajtás nem ujság. Ez alatt
nyög egész Erdély, Gyergyószentmiklóson
azonban különleges módon eszközlik a
behajtásokat. Soha nem tapasztalt módon.
Néhány nappal ezeótt a beteg fekvő
Szabó György apát-plébánoshoz két vég-
rehajtó állított be. Adóért jöttek. Hang-
súlyozták, hogy amennyiben nem kap-
nak pénzt, kénytelenek a lefoglalt két
fejőstehenet kidani az istállóból.
Káplánjai segítségével háromezer lejt
összekapart a koránál fogva is tisztetiet
és megértést parancsoló öreg pap és azzal
adta át a végrehajtóknak, hogy teheneit
hagyják az istállóban.
Ekkor legnagyobb meglepetésére, pénz-

zel a zsebükben, kijelentették: a végre-
hajtók, hogy ezt nem tehetik. A hátrajé-
kos tartozás fejében elhajtják a jószág-
okat. És el is hajtották.
Későbbben az adóhivaial visszaadta.
Nem félt, hogy a nyolevanéves pap „el-
illan” az állam pénzével.
De nem kerülnek vissza a szabók, ci-
pészek és más mestercmberek kenyérkere-
ső szerszámai és a gazdak gazdasági fel-
szerelése. Ezek végérvényesen az adóhi-
vatal lomtárába porosodnak. Várják az
eljävendő nagy licitációt.
Közben a kenyérkereső szerszámaiktól
megfosztott iparosok munkanélkül lézen-
genek műhelyeik előtt. Akkor sem tudnak

dolgozni, ha volna mit. Igy aztán a hát-
ralékos adók befizetésére is nagy „re-
mény” van. Hogyne, amikor garas kereset
nélkül állanak?
Tisztelettel kérdezzük az adóvégrehajtó
urakat: elfelejtették a pénzügyminiszter
szigorú rendelkezését, miszerint kenyér-
kereseti szerszámokat és gazdasági eszkö-
zőket nem szabad lefoglalni és elvinni?
Nem gondolják, hogy illelnek miniszternek
szigorú utasítását betartani? Vagy arra
az álláspontra helyezkednek, hogy az
ilyen törvénytértésért esetleg dicséretet is
kaphatnak? Meg lehet, de hogy eljárásuk
az emberségtől messze jár, az is bizonyos.

Politikát kikapcsolva: Nagy kulturösszefogásra készül Gyergyószentmiklós szellemisége

Gyergyószentmiklóson érzik a szelle-
miség együttműködésének a hiányát. Fei-
fedezték: tenni kell valamit. Dicséretükre
vállják, ezalkalommal nem is aludtak.
Cselekedtek.
Dr. László Dezső, dr. Benke Antal és
dr. Gaál Alajos szeptember 30-ikára kö-
zös vacsorára hívták össze az 1918 óta
középiskolát végzett embereket. Ugyan-
akkor felhívták intéztek a háboru előtt
végzetekhez is, hogy tartsák kötelessé-
güknek az összejövetelen megjelenni.

Igy a jövő vasárnap a 150-es számot
jóval felülhaladó tábor gyűl össze Gyer-
gyószentmiklóson. Gondolkó emberek
kerülnek fehér asztal mellé, ahol a poli-
tikát kikapcsolva, kulturális és közmü-
velődési ügyek kerülnek megvitatásra. So-
rompóba akarják állítani a jelenleg cél-
talanul csatangoló erőket. Értesüléseink
szerint szép elgondolások vajduknak.
Nem akarunk a dolgok elébe vágni
Várjuk az eredményt.

A gyergyói fiók-Hitler

Ne méltóztassanak elképedni, mert
ilyen is van Gyergyóban. Itt minden fel-
található, tehát ez sem hiányozhatik.
Jó néhány évvel ezelőtt, amikor a gyer-
gyói vadregényes hegyekben javában
folyt az embermészárlás, egyik közös ez-
red sváb származású szőgalatvezető ör-
mesterének tulságosan megtetszett Gyer-
gyó, de különösen Gyergyószentmiklós.
Békekötés után nem sokat tőprengett az
Aradhoz közel fekvő Gaisa községi em-
berünk, Gyergyószentmiklóson telepedett
le.
Jó néhány esztendőn keresztül céltala-
nul ödöngött a városban, míg fel nem fe-
dezte szunnyadozó politikai tehetségét.
Ettől fogva egyszerre nagy és hangos lin-
lett. A nevét is megismerték.
A gyergyói közigazgatási élet züllésé-
nek közzépén vált ismeretessé Galba
Károly neve. Nem sokat tudott magyarul,
hisz ma is csak éppen töri a nyelvet, de
annál több érzéke volt ahhoz, hogy a szé-
kelyek minden tücsköt-bogarat lenyelnek
s ha szépen beszél velük az ember, még
a vállakra is veszik.
Elhatározta: kihasználja a székelylek
gyengéjét.

Mindenekelőtt elővette az ujdonsült
képviselő-polgármestert és kioktatta: A
város érdekeit a tanácsosok képviselik!
Ha nem is lehet belőle polgármester, de
azért ő tudni akarja mi történik a város-
házán? Ezért hatáskört kíván. Kapott is.
Rövidesen azt kezdték tapasztalni a vá-
rosházi tisztviselők, hogy Galba tanácsos
ur rendelkezik. Minden osztályt felülvizs-
gált és kifogásolt. A diktatori hajlamok-
kal rendelkező embernek semmi sem tet-
szett. Kioktatta a városi főszámvevőt és
főjegyzőt, sőt Puskás István tisztviselőt
egyenesen ki akarta rugni. Vizsgálatot
vezetett le ellene.
Ha valami fontos városi kérdés került
napirendre, nem a város régi kipróbált
ügyészét, hanem Galba Károlyt kérdezte
meg a polgármester. Az ő véleménye volt
a döntő. Tőle függ ma is, hogy sikerül-e
valakinek a gyergyószentmiklósi város-
házán elintézni valamit, vagy nem.
Nagy fiuvá, valóságos „vezérkari fő-
nökké” nőtte ki magát.
Hisz ez nem is volna olyan nagy baj,
ha éppen nem Galba Károly csinálná
és nem éppen Gyergyószentmiklóson, az
izig-vérig székelylek városban. Hát idáig
sülyedt a közel 12 ezer lakosu székelylek
város? Olyan emberekkel kell közigazgat-
nia magát, akiknek semmi közük hozzá?
Olyanokkal, akik felelőtlenül, a legele-
mibb tudás hiányában hitleri iramban
parancsolgatnak abban az épületben,
melynek fenntartási költségeihez vajmi
kevessel járulnak hozzá, vagy egyáltalán
nem?

Amint a nemvárt következmények iga-
zolják, ez sikerült is. Hogyne sikerült
volna, amikor a székelylek saját földjén
mindenki előtt hasravágódik. Egy-két jó
szó s már emeli is a magasba, anélkül,
hogy megnézné kit.
Galba urammal is ez történt. Észre sem
vette, amikor Max. Câmpianu dr. „ve-
zérkari főnökeként” bekerült a városhá-
zára. Hirtelen tanácsos ur lett belőle. De
nemcsak olyan teddide-teddoda tanácsos,
amilyen Gyergyószentmiklóson tucatjával
akad, hanem izig-vérig nagy ur. Igen szé-
pen megtanulta ő a németnyelvű erdélyi
hitlerista lapokból, hogy miként kell
és illik viselkedni a székelylek város érde-
keit körömszakadtáig „védelmező” városi
tanácsosnak. Vele nem lehet kukoricázni.

Mi nem támadni és heccelődni akarunk,
hanem felhívni a figyelmeket arra a tart-
hatatlan helyzetre, ami a városháza kör-
nyékén az utóbbi időben folyik. Elvégre
az árat nem azok fogják fizetni, akik
most hangos szóval a számarások soro-
zatát hajtják végre, hanem azok az adó-
fizető polgárok, akiknek mindez a hőrére
megy.

dotta az a tény, hogy a csikszeredai Har-
gita-bank nevében lefoglalt pénzek elsik-
kasztása miatt Cerbu csikszeredai ügyvéd
bünvádi feljelentést tett dr. Max Cam-
pian képviselő-polgármester ellen. Most
az ügynek folytatása van. A fizetéseket
elvben csökkentő, de gyakorlatban ked-
velő polgármester azt állítja, hogy kártár-
sa tévedett. Neki a fizetését adóba is le-
foglalták volt. Tehát annak fedezésére
vette fel a pénzt. És az adót — a bünvádi
feljelentés után — becsülettel elrendezte.
Nyugtája van, miszerint 6 ezer 120 lej

értékű bont adóba befizetett. Az ügyhöz
értő jogászok azt állítják: ez még nem
zárja ki a bünügyet, mert a bon nem
kézpénz. Cerbu pedig kézpénzt tiltott
le. Visszont az is igaz, hogy a végletekig
megsértődött polgármester nemcsak bün-
vádi feljelentéssel, hanem 100 ezer lejes
erkölcsi kártérítéssel is fenyegetőzik a
Hargita-bank ellen. Időközben azonban
egy másik bünügyi feljelentés is befutott
a gyergyói polgármester ellen. Pászka
Ágoston galócási római katolikus plébá-
nos panasolja az ügyésznek, hogy ezelőtt

Kibékültek a liberálisok — esedé- kessé vált az interimár-rendszer

A liberális párt gyergyószentmiklósi
tagozata két „vezéregyénisége”: Niculescu
János főgimnáziumi tanár és Negoescu
Avrél görögkeleti lelkész között éles sze-
mélyi ellentétek dühöngtek. Állítólag en-
nek volt a következménye, hogy dr. Max.
Câmpianu és hívei bekerülhettek a vá-
rosházára.
Most az események következtében — a
mint a legkomolyabb forrásokból értesül-
tünk — az ellenlábások belátták, hogy
nincs értelme a veszekedésnek. Kormá-
nyuk egy-kettőre megbukhatik s ők a
drága időt nem használják ki.

A megállapítást tett követte: békejob-
bot nyújtottak egymásnak. E „nagyhord-
erejű” eseménynek nyomban érezni kez-
dett az előzőle. Bennfentesek kapisgál-
ják: rövidesen időközi-bizottság váltja le
a választott tanácsot és polgármestert.
Nem is annyira lehetetlen a dolog, ha a
jelenlegi tanács, polgármesterével az élen,
egyenesen szállítja a felosztatáshoz
annyira szükséges, jól megindokolt indo-
kokat.
Bizonyosan úgy gondolják: ha szétker-
getik, még mindig jól járnak. Bizonyít-
gathatják híveik előtt: minden ígéretet
teljesítettek volna, de nem lehetett. Nem
volt idő rá. Ne adjanak okot menesztésre.
Ha vállalták és ígérték valamit, hajtsák
és végre becsülettel — ha tudják.

A Gy. S. E. tenisz-osztály a nemzeti teniszbajnokságon

Alig hinné az ember, de így van. A Gy.S.E.
labdaütő szakosztály kötelékébe tartozó és
eddig országos viszonylatban feltűnő jó ered-
ményekkel szerepelt Barabássy Babko meg-
hívást kapott a Bukarestben tartandó nemzeti
labdaütő bajnoki mérkőzésekre. Gyergyószent-
miklós a brassói kerülettel, nagy reménnyel
küldi kitűnő játékosát Bukarestbe.

Apróhírdetések

Az egyik helyi román lapból vesszük az
alábbi „apróhírdetést”:
„Mindazon adófizetők, akik diszpolgárságot
akarnak nyerni, kéretnek, hogy délelőtt 7-
12 óra között jelentkezzenek a gyergyószent-
miklósi városházán. Diszpolgárokat nyilván-
tartó hivatal.”
Más:
„Figyelmeztetés! Elköltözés miatt olcsón el-
adom megmaradt becsületes roncseit. Gyer-
gyószentmiklós, 123-as postafiók.”
Mérgyű:
„Trányit kerestünk a városi tanács műkö-
désének szabályozására. Cimeket a gyergyó-
szentmiklósi városháza továbbít.”
Ez sem kutya:
„Biztosítsátok megélhetéseket!!! tanuljátok
meg, hogy csinálnak és vonnak vissza felleb-
bezéseket.”
Jellemzőek ezek nagyon.

két évvel, beváltás céljából 5 darab öt-
ezer lejest adott át dr. Câmpianunak. Az
óta semmi sürgetésre sem képes megkap-
ni a pénzt. Okmányokkal bizonyít. A ki-
hallgatások folynak. Nocsak no, a képvi-
selő polgármester mégha nem vigyáz
tényleg vízsi valamire. Jobb volna, ha a
lapok elleni sikertelen és nevetséges boj-
kott kísérletek helyett saját szénáját igye-
keznék rendezni. Öszintén mondjuk, sze-
retnének már egyszer jót és kellemeset is-
írni róla, de ha nem ad rá alkalmat, erről
igazán nem tehetünk.

NEMES FERENC RIPIORTJA:

BAGYULÁÉK SZERENCSEJE...

Az Állami Osztálysorsjáték egymillió főnyereményéből cseppent valami Kolozsvárra is... „Három évig” nem fél a jövőtől az eddig tengődő nyertes, aki ex-borbélymester, házgondnok, szövetségi futballbíró, valamint citeraművész egyszemélyben!

Kolozsvár, szeptember 28.

Tetszenek ismerni nemdebar azokat a himzett háziadásokat, amelyek még mindig ott lógnak keretben egyes polgári lakások falain... Hangzatos jémondatokkal, mint: „Ahol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segítség!” Bár a viszonyok általában ennek ellenkezőjét tanúsítják, az említett megállapítás Bagyuláék esetében nem bizonyult humbugnak...

Persze, csak azért, mert minden relatív!... Így a pénz is. Mert az a 112 ezer 500 lej, ami teljesen váratlanul a Ferenc József-ut 65 alá pottyant, Henry Fordnak, vagy Sir Basil Zaharoffnak göröcsével sem észlelhető csepp a pénz tengerében, Bagyula Sándornak viszont, a négygyermekes, dobra ütött műhelyű volt borbélymesternek hébe-hóba meccseket levezető, de mindamellett nyomorulttan tengődő szövetségi futballbírónak és alkalmi citeraművésznek, mit mondjak, pillanatnyilag legalább annyit jelent, mint azok a megszámlálhatatlan, amerikai zöldhasú dollárkötegek...

— J6 helyre jött! — így a Bagyula...

Amit el kell tényleg ismerni. Két évvel ezelőtt még borbélyműhelye volt Bagyula „főnök urnak”, de jött az Albina-ban, amelynek 12 ezer lejtel tartozott. Jött a „méhecske” névre hallgató pénzintézet, előreszegezett futballkártyával és minden rimánkodás ellenére megperdült a dob a borbélyműhely előtt... A monoton zajnak szomorúan tercelt a műhely ajtaja felől leszerelt cintányér...

Az ex-borbélymester azóta díjmentesen lakik családjával a Marianum tanári kárában házában, ahol a gondnok szerepét tölti be... Néha magához veszi kétszólamu pipját és levezet egy-egy mérkőzést. Csak cseppen valami... Meg aztán a régi barátok... És citerázik itt-ott, olykor hangversenyeken. Inkább sokoldalú, mint kereső, de kevés olyan türelmes embert láttam, mint Bagyulát, aki nemcsak a legutóbbi két sovány esztendő óta, hanem kerek husz éve sürgölődik-forgolódik Fortuna nyomában, de még egy árva pillantást sem tudott kicsikarni tőle...

Most egyenesen ránézett!!

*

Tulajdonképpen nem is riport, hanem novella-téma Bagyula, aki két évtizede kerget már egy álmot: nyerni sorsjegyen... Három évvel ezelőtt, karácsony előtti napon „műhelyem volt még, kérem, de csak hét lej volt a zsebemben”, 5000 lejt nyert a Református Kórház sorsjáték egyik sorsjegyével. De hol van az azóta?

— Mondja meg, kérem — szólott egyik ismerősének a múlt héten, miután az Állami Osztálysorsjáték 71.292 számú sorsjegyének egyik nyolcadát megvette — ki nyert itt a környékbeliek közül sorsjeggyel akár egy lejt is? Ötven embert ismerlek legalább, de folyton játszik és sohase nyer! Bojondság az egész... Nekem se kelene...

Viszont tegnap este beszélt egy szabóismerősével, aki megkérdezte tőle, hogy van?

— Sehogy! — szólott Bagyula, aki előző este történetesen elárverezett műhelyéről álmodott és ballábbal kelt fel — éppen, hogy sehogy!

— Van-e sorsjegye? — kérdezte a szabó, aki jól ismerte Bagyula egyetlen könnyelmű szenvedélyét.

— Igen!

— Nyerni fog! — szólott a szabó, mint valami régi görög jósnő és ellépett az éjszakában.

Valószínűleg ennek a bementésnek tulajdonítható a 112 ezer 500 lejes Bagyulának ama friss szándéka, hogy úgy magának, mint a négy gyermekének, a jövőbelátó szabómesternél csináltat ruhát...

Különben nem bosszankodik azon, hogy csak egy nyolcadsorsjegyet vásárolt és így elcseszt a teljes milliótól.

— Három évig megéltünk a nyeremény-

ből — mondja — mert én — és ujjain számolja — nem iszom és nem dohányzom, csak sakkozom és citerázom!

*

Egy kis terepszemle Bagyuláéknál és egy-kettőre meggyőződik az ember, hogy tényleg „jó helyre jött”. Már mint a pénz. Mert a hattagu Bagyula-család bizony két szűk szobáskában zsufolódik... Azt se tudom, hol alszanak? Az egyik szobában láttam egy ágyat... Egy asztalt is, meg néhány régi családi képet a falon... A másik szobában is láttam egy asztalt. Azon áll, zöld nemezzel letakarva, Bagyuláék legföltettebb és kétségtelenül legértékesebb „butordarabja”: a citera...

Mintán Bagyula közli, hogy 20 lejt

adott Szent Antalnak, „pedig 100 lejt kellett volna”, valamint „legalább is csak hamar” nem nyit műhelyt, áhitatosan leül a hangszerhez és az újságíró tiszteletére parázs kis hangversenyt rendez rajta. Valóban művésziesen játszik. Amit az is bizonyít, hogy az egyik bukaresti hanglezgyár ajánlatot tett neki...

— Meg akarják a játékomat örökíteni — mondja —, de nem tudom a családomat itthagyni! Mire mennek nélkülem?

Elgondolom, hogy milyen jó riportot lehetett volna írni, ha a derék Bagyula egymilliót nyert volna...! Ő viszont mosolygva bucsuzik. A nyereményből „futja három évig”... Nem fél a jövőtől!

Bár még mindig citerázik.

SPORT

Évek óta nem találkoztak —
vasárnap összekerülnekBrasovia — ACFR derbi kelt nagy
érdeklődési Brassóban

Brassó, szeptember 28.

Brassó kétségtelenül két legerősebb csapata 2 év óta nem találkozott a zöld gyepen. Több-ször megkísérelték, hogy találkozzon hozzána kére a két egyesület között, de ez egyszer sem sikerült. Most vasárnap a Nemzeti Bajnokság B-csoportja küzdelmeinek keretében mérkőz-

nek meg.

Hatalmas küzdelem várható. A Brasovia cso-

portjának utolsó helyén áll, rosszabb gólaránya miatt, mert a vasárnapi Maccabi elleni meccsen vereséget szenvedett. Erthető, hogy igyekszik egyszerre előbb kerülni, mert minden pont kincseket ér — a végén. Az ACFR is csak egy pontot mentett meg vasárnap és éppugy pontéhes, mint ellenfele.

A brassói derbi-mérkőzés a stadionban lesz, 4 órai kezdettel.

FORRADALMI UJÍTÁSRA KÉSZÜLNEK AZ
ÁTIGAZOLÁSI SZABÁLYZATBAN

fogadom el! Ilyen katonákra szüksége van a hogy a professzionizmus kiszélesítését lehetővé teszik. Mindegyik egyesületnek joga lesz három külföldi játékost szerződtetni és az év folyamán is lehet egyet cserélni a játékosoknak, ha a két egyesület megegyezik.

*

Az bizonyos, hogy ez a fejlődés útja. A francia és a svájci futball is a külföldi játékosok tudásán nőtt naggyá.

Unnepi keretek között tartják meg a Román Kupa döntőjét vasárnap Bukarestben, a Ripensia és Universitatea csapatai között. A mérkőzésen megjelenik a király, a kormány és Vajda volt miniszterelnök, a kupa alapítója.

Combi visszavonul. A legjobb olasz kapus, a negyvenhétszeres olasz válogatott kapus, visszavonul. Még formájának teljében van, de nem akarja megvárni azt az időt, mikor lefelé „esuszik”. Könnyű neki: a legjobban menő bár tulajdonosa Torinóban...

Asira Mozdó. Brassó

Ma, pénteken országos premier! A szezon legszebb sláger operettje.

Szeptember 28-ától indul diadal útjára a slágerek slágere!

Mesék
a bécsi erdőbőlEzenkívül szenzációs
előjáték!gyönyörű pazar kiállítású film,
tűlbemászó feledhetetlen zene
számokkal.

Főszerepben:

Magda Schneider, Wolf
Albach-Retty, Georg Alexan-
der, Leo Siczak

Szombaton d. u. 3 órakor, vasárnap d. e. 11 órakor nagy matiné.

Atlétika

Olasz hölgyek — magyar hölgyek
52 — 34A budapesti találkozón
négy olasz és egy magyar
rekordot javítottak

Budapest, szeptember 28.

Az olasz — magyar hölgyatlétikai mérkőzést szerdán délután rendezték meg a Margitszigeten. Az olaszok fölényes biztonsággal győztek. A versenyen három olasz rekordot beállítottak, egy olasz és egy magyar rekordot megjavítottak. A helyezéseket 4—3—2—1 ponttal pontozták. Az eredmények:

60 m: 1. Testoni (o) 7.8 mp. olasz rekord beállítva. 2. Coselli (o) 8 mp. 3. Deák (m) 8.2 mp. 4. Dudás (m) 8.3 mp. 100 m: 1. Valla (o) 12.6 mp. 2. Michiels (o) 13.4 mp. 3. Nagy (m) 13.7 mp. 4. Dudás (m) 13.8 mp. 80 gát: 1. Valla (o) 12 mp. olasz rekord beállítva. 2. Testoni (o) 12.6 mp. 3. Vértessy (m) 12.9 mp. 4. Kael (m) 13.1 mp. 4x100: 1. Olaszország 50.9 mp. olasz rekord. 2. Magyarország 53 mp. Magasugrás: 1. Csák (m) 155 cm. magyar rekord. 2. Coselli (o) 145 cm. 3. Valla (o) 145 cm. 4. Vértessy (m) 145 cm. Távolugrás: 1. Testoni (o) 528 cm. olasz rekord beállítva. 2. Valla (o) 525 cm. 3. Kael (m) 511 cm. 4. Deák (m) 500 cm. Súlydobás: 1. Bertolini (o) 11.33 m. 2. Kael (m) 11.03 m. 3. Borsani (o) 10.08 m. 4. Nadányi (m) 9.93 m. Gerelyvetés: 1. Szepes (m) 35.14 m. 2. Borsani (o) 33.37 m. 3. Bertolini (o) 31.33 m. 4. Nadányi (m) 30.43 m. Diszkosz: 1. Nadányi (m) 34.66 m. 2. Borsani (o) 31.86 m. 3. Bertolini (o) 31.56 m. 4. Bogyó (m) 30.83 m.

Az angolok is megjelennek a jövőévi budapesti főiskolák világbajnokságon. A mi azért nagy szó, mert eddig az angol főiskolások is mereven elzárkóztak a nemzetközi érintkezéstől.

Két cseh hölgyrekordot javított a kitűnő cseh atlétanő, Koubkova, a prágai versenyen. Távolugrásban 581 cm., 100 méteren 12.2 mp. az új rekord. Mindkét régi rekordot ő tartotta 575 cm., illetve 12.3 mp.-el. Különösen a távolugró eredménye elsőrangú. (A világrekord: 598, Hitomi japán.)

Tenisz

Románia teniszbajnokságai megkezdődtek. Egyelőre a másodosztályú számokkal. Az erdélyi játékosok közül a következők győztek: Farkas—Vartporonian 6:1, 6:3, Benedek—Todorowsky 6:4, 1:6, 6:0, Hegyi—Grigoriu 6:0, 6:1, dr. Burger—Cesianu 6:1, 9:7, Hönig—Moişil 7:5, 6:3, Radó—Vassu 6:1, 6:2.

Kerékpár

EZ IS REKORD: 24 ÓRA ALATT 652 KM.
KERÉKPÁRON!

— az osztrák Gudenitz állította fel a Bécs—Bécsújhely—Bécs utszakaszon. A régi osztrák rekord 626 km. volt.

KERÉKPÁROS VILÁGREKORD

— Michard francia javította az állórajtos egy kilométeres távon 1 p 10.4 mp-es idővel. A régi rekordot Lemoine tartotta 1 p 10.8 mp.-el.

Uzás

Gyanusan jó időket usznak a jugoszlávok. — olyanokat, melyeket a nagy nemzetközi találkozókon nem nagyon igazolnak. Legutóbb a Susak—Laibach uszmérkőzésen Vilfan uszott 100 méteren 59 mp.-et és 100 méteres hátuszásban 1 p. 13 mp.-et.

Olimpia

AMERIKA BIZTOSAN RÉSZTVEZ AZ
OLIMPIÁN

Az USA olimpiai bizottsága hivatalosan közölte a berlini olimpiai bizottsággal, hogy Amerika résztvesz az 1936-os berlini olimpián.

Vívás

A világ egyik legstilisusabb, finom, elegáns technikájú vívója hunyt el váratlanul Párisban, a francia Lucien Gaudin személyében. aki az amszterdami olimpián a tőr és épé vívás bajnokságát is megnyerte. Halála nagy vesztesége a francia vívósportnak, mert bár nem versenyzett már, tanácsainak nagy hasznát vették.

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Irtá: TAMÁSI ARON

Zsuzsika néni nagy forrongásban lehetett, mert amit ember csak el tud követni ilyen esetben, azt ő mind elkövette. Arra az egyre azonban nem vetemedett, hogy felmondja apámmal a közös jármót s elköltözzék. De azért ez is bekövetkezett, hála legyen az Istennek és Garmada urnak. Még pedig akkor következett bé, amikor már készen állott a kertben a kaliba s apám kezdte a házi felszerelést odahurcolni.

— Sohasem gondoltam volna, hogy így megverjen minket az Isten! — lázadt fel apám előtt, akinek volt annyi esze, hogy így szólott:

— Ha szegény Jóbnak jó volt a ganyédomb tetején, akkor nekünk is jó lesz abban a kicsi kalibában. Ugyis megvénytünk már s nem sokáig élünk.

Erre Zsuzsika néni minden elszakadt, ami pedig össze volt kötve benne. Ugyálszik, hogy sem Jóbot nem szerettem, sen pedig apámat, mert azt válaszolta, hogy ő bizony még élni akar legalább husz esztendő, annyi idő pedig egy kicsit sok lenne abban a kalibában. Eppen ezért, az ég és a kaliba legyen apámmal, mert ő ezennel eltávozik oda, ahonnan jött volt.

Össze is szedte minden holmiját, aztán szekeret hozott s arra felrakatta mind-egyszálalig. Mire a szekér eljött, addigra apám is tanukat hívott velem, hogy mindenki tudja meg: nem kergette el senki, hanem jószántából költözőkódott el.

Amikor bétéhettük utána a kaput, apám csendesen így szólt:

— Hallottál-e valakit, aki örömben meghalt volna?

— Jó fülem van, de nem — mondtam neki, mert jól tudtam, hogy mire célzott.

Többet nem beszéltünk a dologról, hanem a házi dolgokat visszahordtuk a kalibából a szobába s így télt el estig az idő. Amikor lefeküdtünk s békességgel bétakaróztunk, apám nagy sóhajással még csak ennyit mondott erre a napra:

— Te a tengert nyerted meg, Ábel, de én az egész világot.

Helyesnek tartottam, hogy az apámé legyen a világ s az enyim csak a tenger. Így is nehezen bírtam magammal, olyan boldog voltam. Mingyárt meg is írtam Garmada urnak, hogy immár Amerika biztosan nem szabadul meg tőlem. Ő erre is válaszolt nekem s levelében még egy másik írást is küldött, amely valami idegen nyelven szólt s alatta pecsét. Ezt az

írást elvittem a paphoz, aki kedves, jó ember volt és szerető szívé, ami ki is tünik mindabból, amit velem ettőlfogva csinált.

— Ez egy bizonyítvány — mondta a pap, ahogy elolvasta.

— S micsoda bizonyítvány?

— Arról szól, hogy te munkatárs vagy valami „Halott Újságnak”-nak.

Jót nevettem a kiderült dologon s elbeszéltem a papnak, akit Kelemennek hit-tak, hogy micsoda újság az a bizonyos és hogyan hoztuk volt létre. S mivel Kelemen papban nagy emberszeretöt ismertem meg, gondoltam, hogy elbeszéltem neki egész sorsomat s különösképpen azt a jelenvaló tervet, hogy Amerikába akarok menni. Hamar kitűnt, hogy milyen helyesen cselekedtem, mert a pap egy sereg jó-tanáccsal szolgált nekem. Így azt is a lel-kemre beszélt, hogy most télire ne induljak neki annak a nagy utnak s egy idegen világnak, hanem várjam meg a tavaszt. Erre én felfedeztem neki, hogy a családi állapotok is taszítanak s ezen-kivül hiába vesztegetem a drága időt. A taszító családi állapotokra azt felelte a pap, hogy egy hét múlva megházasodik s elmegyen tőle az a legény, aki nála szolgál s így éppen beállhatnék tavaszig hozzá, annak a helyére. S mondott az idővesztegetésre is elég okosat, mert azt mondotta, hogy a tél folyamán tanítani fog engemet sok mindenre, ami nemcsak jó lesz nekem, hanem szükséges is.

Láttam, hogy az Isten kivel hozott engemet össze s azt feleltem neki, hogy jól van. Ilyenformán minden úgy lett, ahogy ő akarta. Vagyis egy hét múlva beállottam hozzá olyan szolgálóknak, akik, ha ott is hált az istállóban, mégis nagyobb ur volt, mint sok nagyzás. Két lovat s egy fejős tehént istápoltam bor-nyustól, de a pap többet istápolni enge-met, mint én azokat, mert minden ebéd után egy órát s minden este két órát tanított. S mind olyan dolgokra, ami csak-ugyan egyarány volt a kenyérrel. Így például kiművelte bennem, hogy pontos- s megfelelő módon tudjak magya-rul írni. Ezt a tudományt alapvető tudománynak nevezte Kelemen pap s arra-nyezte pedig, hogy mit kell alapvető tudomány alatt érteni, két dolgot is mon-dott. Az egyik a kutyáról szólt s a másik a törvényhozásról. A kutyáról azt mondotta, hogy nem igaz az iskolai ta-nítás, mely szerint annyi sokféle kutya

volna, mert csak kétféle van: van olyan, melyik mindig egyformán ugat s megint van olyan, amelyik másképpen ugatja meg a tolvajt s megint másképpen a be-csületes embert s megint másképpen az idegen kutyát. Az előbbi butának és műveletlennek kell nevezni, míg az utóbbi olyan, mint az emberek között az, aki helyesen tud beszélni és írni. A törvényhozással kapcsolatosan pedig azt jelentette ki, hogy amennyiben neki ha-talma volna, idegen nyelveket tanulni csak azoknak lenne szabad, akik anya-nyelvükön beszélni, írni és olvasni jól tudnak.

Szigorúságának vettem annyi hasznát, hogy mire lehullott a hó, már másképp-
pen ugattam meg a tolvajt, mint a be-csületes embert vagy mint az idegen kutyát. A pap azzal jutalmazta meg szorgalmamot, hogy elmagyarázta nekem az ősmagyarok honfoglalását, a nagy magyar királyok hőstetteit, az egy-szerű pórnép szüvedéseit annyi száza-dokon keresztül, valamint a székely nemzet árva múltját. Azonkívül sokat magyarázott az öt világrészről s annak százféle népéről, de a legtöbbet Ameri-káról, hadd legyen valami kóstoló-m belőle, ha már odamegyek. S még ez se minden, mert karácsony este két köny-vet nyújtott át nekem s azok mellé így szólt:

— Az egyikből tanulni fogunk angolul s a másikból németül.

Egy kicsit megijedtem ettől a nagyfo-ku dologtól, mert azt gondoltam hirtel-en, hogy addig nem fog elereszteni Amerikába engem, amíg a begyembe nem szedem mind a két könyvet. Nem így történt azonban a dolog, mert csak azt kívánta tőlem, hogy száz darab szót tanuljak meg az egyikből is és a másik-ból is. Egy hét alatt nemcsak kiválasztotta, hanem ki is írta nekem egy a né-met százat, mint az angol százat. S hogy még ettől se ijedjek meg valami nagyon, azt mondotta, hogy husvétra kell tud-nom azokat, de akkor igrálok nélkü-l.

Ennyi sok jót cselekedett hát velem Kelemen pap s Isten bocsássa meg, ne-kem még sem ez esett a legjobban, ha-nem az a kicsinek látszó cselekedete, hogy Bolha kutyámat is odavette velem együtt a szolgálta. Semmi sem olyan nehéz, mint szavakkal megmutatni ezt az örömet. De ha elgondolja, aki ezt olvassa, hogy az egyik embernek szép és hiúság szeretője van, a másiknak gon-dozó édesanyja s a harmadiknak szeren-csés születése s akkor elgondolja azt is, hogy nekem mindezek pótlására csak Bolha volt, akkor megértheti tán, ami a szívemben lakozik.

(Folyt. köv.)

Fogások!

Mechívjuk az összes 28-ik életévüket betöltött, autorizáció nélküli kollégáinkat a Bukarestben, Bulevardul Maria 1 szám alatt szeptember 30-án, vasárnap reggel 9 órakor tartandó

országos kongresszusunkra

Az ipari kiállításra való tekintettel 50%-os utazási kedvezmény vehető igénybe. — **Legyetek itt mindannyian!**
A kongresszus rendezősége.

Szerkesztői üzenetek

Zeneszerető. Cégek címeit ebben a rovatban nem adhatjuk meg. Az ön esetében nem is szükséges, mert bármelyik bukaresti lapot kézbeveszi, megtalálja valamelyiknek a hirdetését.

Olaszok, Dicsőszentmárton. A kért cím a következő: Mr. Henry Ford, Detroit, USA (Michigan).

B. Béla, Székelyudvarhely. Verskéziratairól csak később kap értesítést. Ami pedig a regényt illeti, arra a következőket mondhatjuk: tessék bátran megírni és a kéziratot beküldeni. Bár ön még nagyon fiatalnak látszik ahhoz, hogy regényt írjon, azért kellő józansággal, önfegyelmével mégis sikerülhet a hosszabb-levegzetű dolog is. A kért igazolványt azonban legnagyobb sajnálatunkra nem tudjuk megadni.

S. E. Zernyest. A kért cím: Tomcsa Sándor, Székelyudvarhely (Odorhei). Közlebbi címzés nem szükséges.

F. Gy. Marosvásárhely. Nagyon szívesen eleget teszünk ígéretünknek, de második levél alapján ez nem áll módunkban. Szíveskedjék a betegségyelzővel való kapcsolatát pontosan, részletesen leírni: hol és mióta, mennyi járulékot fizetett, stb. Leveléhez pedig szíveskedjék válaszbortéket is csatolni. A kitüntetését pedig most már minden bizonnyal meg fogja kapni.

Cs. T., Temesvár. Előbbi üzenetünkre való hivatkozással felkérjük, azonnal közöljék pontos címét Vitéz József úrral (Brassó, Str. Ju-liu Maniu-Vasut-utca 57.)

B. I., Brassó. Mutatóba beküldött három verse még igen kiforrotlan. Eltekintve attól, hogy nincs újszerű mondanivalója bennük, kereset-tek, néhol pedig egyenesen erőltetettek. Arány-lag a „Lokál” a legjobb közöttük, bár ennek a formája is kezdetleges és pongyola. Sok tanu-lásra és elmélyedésre van még szüksége ahhoz, hogy világosan és határozottan meg tudja fo-galmazni költői mondanivalóját. Azt hisszük, prózával sikeresebben próbálkozhatik. Ezek a versei még jóval alatta vannak a megkívánt mértéknek.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyan-azon szövegű hirdetés megismétlésekor 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jövedelmező lakóház 10 lak-résszel forgalmas helyen Al-bina betétkönyvre is eladó Feyér és Boboia, Brassó, Ko-rona kávéházban (Jélelőtt.)

Keresek megvételre 18-as használt vas gatteret. Gyárfás András. Ogra: Târnava Mică.

Állást nyer

For my 8 years old girl I am looking for an english or french but also english speaking serious lady. Gyéresi Eszter Timisoara, Kőszegi-ut-ca 12. 259

Ondolálás, női hajvágásban perfekt segédet keresek azon-nalra. Írásbeli ajánlatot Hol-lóshoz Sft. Gheorghe. 15041

Keresek azonnali belépésre egy idősebb óras segédet mű-szerekkel, véni tudók előny-ben. Mendel Abraham óras Tg. Mures. 15048

A HAZICUKRASZAI KEZI-KÖNYVE. Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerű-bb és a legkülönlegesebb té-sztákat mindenki házilag ké-szítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára félévesen kötésben 40 lej. Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Bukarest

Modernül berendezett különbe-járatu szoba, fürdőszobával, központi fűtéssel, telefonhasz-nálattal; központban október elsejére kiadó. Cim a buka-resti kiadóban.

Doktor Grubarg. Nemibajok szifilisz. Nőbetegségek. Fo-lyások és komplikációk. Im-potencia. Elektroterápia. Ana-lizisek. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezmény. Rendel: 11—2 és 5—8. Bule-vardul Carol 43.

150.000 lej hozománnyal fe-ceségül vennék 40 év körül int elligens gyermektelen nő. Hozomány ellenében cca. 300 ezer lej értékű házatam telek-könyvileg ráíratnám. Teljes című leveleket „Gyermeke-ten kereskedő” jellegre a bu-karesti kiadóba kérek.

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Bras-sói Lapok Könyvosztályától.

Magyar orvos irodalmi ajándéka

Érdekes, eddig még fel nem dolgozott tárgy

Kiváló szerző

Ösztön, kultúra, illúziók

AZ EMBER HARCA

a civilizáció rabságában

Irtá: Dr. Gartner Pál

A tartalomjegyzékből: Elettőntőnzavarok tár-sadalmi és lelki okai. — Lelki eredetű szerv-működési zavarok. — Elettani erők és a tár-sadalom összefüggései a lélekben. — Lelki betegségek társadalmi eredete. — A nő és a homoszexualitás. — A nemi élet zavarai. — Új embertípus. — A nemek örök harca. — Ke-venesen értenek a szerelemhez. — Az önzés ös-reflexe. — A fiú és a lány egymástól elterő nemi fejlődése. — Az apajog kultusza. — A kultürember babonái. — A nő élettani hátrá-nyai. — A nő nemiségének fokozati és minő-ségi különbségei. — Nőmozgalmak. — A nemi elnyomatás. — Nemi aktus és veszteségérzés. — A kultürember illúziói. — A kultúra kom-promisszumokat követel. — Primitív néphit és fogamzás. — Kriminálitás, szadizmus és epi-lepszia. — Az érvényesülés lélektana. — Ág-resszió és társadalmiság. — Siker. — Az érvényesülés nyers céljai. — A szociálisan boldoguló lelke. — Arakat-akarattélekültség. — Társadalom és érvényesülés. — A pszichozna-lizis és az egyén felszabadítása. — Az alkotás és az elmebeteg művész. — Az alkotás motor-ja a fantáziavilág. — Spiritizmus és tulvilági élet. — Epilepszia és nemiség. — A nemek harcának kiegyenlítése, stb. stb. stb.

144 oldalon, igen izléses és szép kiállításban, Ára csak 54 lej.

Megvásárolható a Brassói Lapok könyvosztá-lyában, Brassó, Kapu-utca 56—58, udvarban.

Primária Muncipalulul Braşov

No. 23.749—1934. Serv. Economic.

ARLEJTESI HIRDETMEŒY

A Rőzsa-tér 3—4. szám alatti „Régi Koro-na” szállodának 5 évre való bérbéadása egy turista-szállodára való átalakítása céljából f. év november 2-án d. e. 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban nyilvános árlejtés tartatik lepecsételt bélyeggel ellátott ajánla-tok mellett a nyilvános számvitelről szóló tör-vény 88—110 cikkei szerint.

A bérlo köteles az 515.000 lejti kitévő tata-rozási munkálatokat a bér számlájára megcs-náltatni és a szükséges berendezést (butó-rokat) saját költségén beszerezni (a butórokat a polgármesteri hivatal a szerződés lejártá után bizonyos értéktelenítési százalék beszámítá-sával átvesszi).

A szálloda használata és az árak megállapi-tása fölött a felügyeletet a „Klimatikus bi-zottság” gyakorolja.

Az ideiglenes óvadék 26.000 lej. A közlebbi feltételek, valamint az előírán-yat a városi mérnöki-ügyosztályban megte-kínthetők.

Braşov, la 24. Septembrie 1934.

Comisia Interimară, Secretar General: C. Dumitrescu-Părvu mp. Dr. Popovici mp.

ELADÓ

a belvárosban fekvő, szolidan épült egyszemélyes lakóház kerttel. Felvilágosítást nyújt a Brassói Általános Takarékpénztár.

A CUKORBETEG

KOSZTJA Irtá: Dr. HORVAY LAJOS

Ára 73 lej

Kapható a BRASSÓILAPOK Könyvosztályában